

DÁTUM

1989 · VI · 1 · CSÜTÖRTÖK

I/24.

» S MOST A DOLOGRA «

ÁRA: 4,80 Ft

Mezőgazdasági törvénytervezetek

Mindenki reformokat akar

Szűrös Mátyás elnöklétével szerdán folytatta munkáját az Országgyűlés kedden megkezdődött ülészaka. Az Országgyűlés elnöke bejelentette, hogy először a mezőgazdasági termelőszövetkezetekről szóló 1967. évi III. törvény módosításáról szóló, valamint az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalja a Parlament.

A három törvényjavaslathoz kapcsolódón Hütter Csaba mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter tartott exozét.

A három törvény módosítását, korszerűsítését a társadalmi fejlődés, a gazdasági megújulás követelményei tették szükségessé — mondta exozéja bevezetőjében a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter, majd rámutatott: — A termelőszövetkezetekről, a földről és az erdőkről, valamint a vadgazdálkodásról szóló törvény szorosán összetartozik. Módosításukhoz abból indultak ki, hogy a föld csak a gazda-tudatú, földművelő emberrel együtt lehet igazi érték.

A reformfolyamatok az 1987-ben elfogadott földtörvény újabb jelentős módosítását sürgetik, mert a felesleges költöttségek a különböző földek megszerzhetőségét és műve-

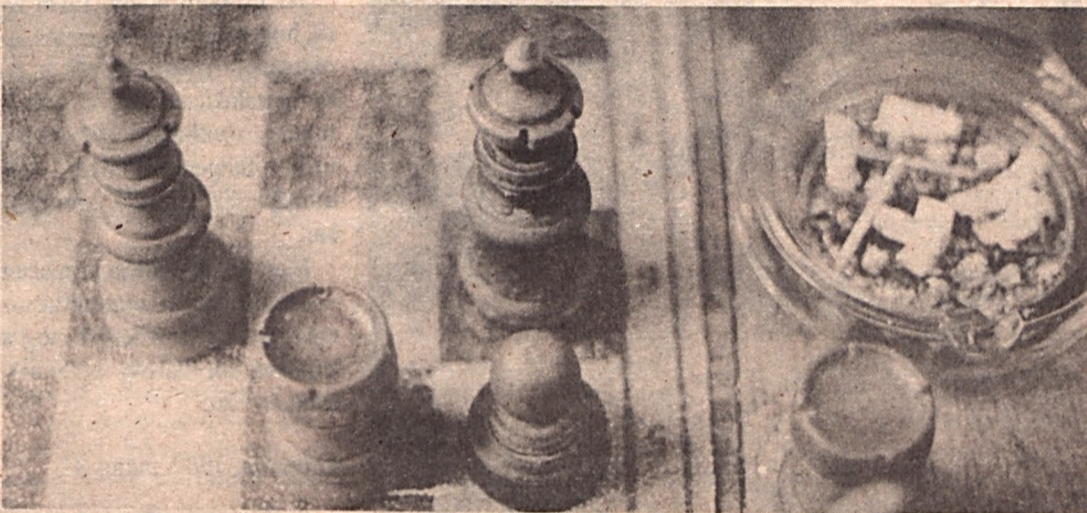
lését, azok gazdaságos hasznosítását immár akadályozzák.

Az elnök bejelentette: a három törvényjavaslatot két olvasásban, általános és részletes vitában tárgyalja a Parlament.

Solymosi József (Tolna m., 4. vk.), a mezőgazdasági bizottság képviselője szövegezte az előterjesztett három tervezetet. Mint mondta, a bizottság előzetesen konzultált a különböző érdekképviseleti szervezetekkel, mezőgazdasági intézményekkel és szerte az országban termelőkkel, így kialakított véleménye tehát széles társadalmi bázisra támaszkodik. A viták során szinte mindenütt szívesen szövegezték a paraszti-munka leértékelődéséről, arról, hogy elviselhetetlen mértékben szűnt az agrárról, a gazdaságok jövedelmezősége egyre alacsonyabb. A vitában hozzászólók hangot adtak annak is, hogy az agrárpolitika csakis a mezőgazdasági termelőkkel együtt formálható. Az egyértelműen kirajzolódott, hogy mindenki reformokat akar a mezőgazdaságban. A bizottság véleménye szerint szükség van egy teljesen új mezőgazdasági törvény megalkotására. A földtörvényvel kapcsolatban megfogalmazódott, hogy annak módosítása valóban indokolt, de kerülni kell olyan paragrafusok törvénybe iktatását, amelyek visszafordíthatatlan hatással járnak.

A tizennégy millió kétszázat ér

Sztrájk a kaposvári Tánicsics gimnáziumban

Patt? Nem! Kényszerlépéses matt

Pedagógusok diákok nélkül. Elárvult osztálytermek, sakkos, kötögető, olvasgató pedagógusok. A második óra helyett videót néznek a tanárok. Az igazgatóhelyettes kedvére rajzolgat. Többen a folyosón vitatkoznak, beszélgetnek.

Mindez egy olyan gimnáziumban, amely többek közt arról is híres, hogy tanulói közül az átlagnál többet vesznek fel évről-évre a különböző felsőoktatási intézményekbe, amelynek diákszínjátzó köre az ország legjobbjai között szerepel rendszeresen, amely iskolának közel száz éves hagyományai vannak az eredményes oktató-nevelő munkában.

Sztrájk van a kaposvári Tánicsics gimnáziumban. Ízlelgetem a szót és nehezen barátkozom vele. Sztrájk és nevelés, sztrájk és oktatás? Összeegyezhető? Úgy tűnik, igen.

— A legvégső eszköz — mondják többen a tantestület tagjai közül. — Mi sem örülünk, hogy erre kényszerültünk, de a tanuló, az oktató-nevelő munka jövője érdekében meg kellett tennünk. Végig kell menni a megkezdett úton.

Glatz Ferenc művelődési miniszter hétfőn Somogy megyei programját megszaktította, amikor a tervezett sztrájkról hallott és műsorán kívül találkozott a tantestület tagjaival. Mint elmondotta, emberként, pedagógusként nem tud azonosulni a sztrájkjal, de mint művelődési miniszter megérti, sőt a tárca hosszú távú célkitűzéseit erősítőnek tartja a kaposvári megmozdulást. Tehát a sztrájkolók és a miniszter céljai azonosak.

A kaposváriak sztrájkolnak, mert szeretnék, ha az Országgyűlés napirendre tűzné össze az oktatás, a pedagógusok helyzetét. (A miniszter elmondta, nyitott kapukat dön-

getnek.) Szeretnék, ha megszűnne a kukoricaföldet kapáló, méhészkedő, nyúltenyésztő pedagógus képe, helyette az önmagát permanensen művelő, a napi irodalommal, politikával, a saját területe szakirodalmával lépést

tartó, és lépést tartani tud pedagógusképet szeretnék kialakítani. Olyan pedagógusét aki szellemi és fizikai ereje teljében indul órát tartani és aki (minimálisan felemelt) tulajdonképpen a családját a fizetéséből, sőt jut

abból a továbbképzéshez szükséges javak megvásárlására is.

Most ezért sztrájkolnak a kaposvári Tánicsicsosok. Pedig már eddig is értek el — igaz, minimális — eredményt. Beadványukra, amelyben céljait ismertették (a Dátum május 24-i számában írtunk róla), először semmi ígéretet se kaptak, majd később, a miniszteri látogatás után kiderült, hogy lenne mintegy tizenhárom, tizennégy millió bérfejlesztésre. Ez az összeg, ha minden Somogy megyei pedagógus kap belőle, kétszáz forintot jelent fejérenként. (Nyolcezer forintos bruttó bér esetén 160-at.) Ehhez a városi tanács is tudna, természetesen csak a kaposváriaknak mintegy száz forintot hozzátenni. Egyetlen pedagógust se láttem, aki plafonig ugrott örömben ezektől az összegektől.

folytatás a 2. oldalon

Igazolás

A tanár megglepően lehangolt volt. Képtelenségnek tartotta ráhangolódni a témára. Kérdeztem, mi bántja? Erre szó nélkül elém tett egy kézzel írott levelet: „Kedves Tanár! Igazolom, hogy kislányom 1989. május 17-én szerdán és 18-án csütörtökön a Szekszárd-szőlőhegyi árvíz miatt nem tudott iskolába menni. A kedden éjjel lezúduló eső előtötte családi házunkat és udvarunkat 1,5-2 méter magasságban. Az egész család — férjem, a három gyerek és én — vödöröztük a vizet, majd két tűzoltóautó is segített. Hajnali négy órakor fektettem le a két kisebb gyereket csurom átázva. Mindkettő másnapra belázasodott... ”

A levél valóban döbbenetes, s az ember hitetlenkedve olvasná, ha nem ismerné azt a családiház környeket, nem tudná, hogy nagyobb esők idején szinte megközelíthetetlen a megyeszékhely e lakótelepe. Ha nem tudná, hogy a postás se jár be, hanem a főút mellett elhelyezett „támponti levélszekrénybe” dobja az oda szóló küldeményeket. De mindezt nagyon jól tudjuk. Azzal együtt is, hogy jó tizenévvvel ezelőtt felszólították az ott élőket, vegyék meg a szemetes kukákat, hogy megoldódhassék végre a szemét elszállítás. Szerencsére az egyik élelmes lakó — aki út és egyéb más ügyben már annyiszor eljár a tanácsnál — megérdeklődte, vajon valóban elszállítják-e a szemetet? Vajon a kukáskocsik vállalkoznak-e az úttalan utak rendszeres megtételére? Nem vállalkoztak, mert nem is vállalkozhattak. Így nem vettek drága kukákat a lakók, akik így utólag mázlistáknak is tekinthetők, hiszen nem dobták ki fölöslegesen pénzüket az ablakon. Na, a szemetet zsákokba rakták, s maguk hordták a szemételepre, ahol valamennyit fizetniük kellett az elhelyezésért. Most már ez utóbbi nem áll fent, de a szemetet maguk hordják változatlanul. A spray-os palackokat, a kiürült ecetes flako-

nokat pedig reggelente a táskájukba teszik, s a városban elhelyezett szeméttartókba csúsztatják.

Ismeretes az is, hogy az ott élő emberek fizették az ugyan tiszavirág életű tehot is, de abból ők maguk konkrétan semmit nem nyertek, nem kaptak. Van olyan család — több is —, amely 1963 óta él Szőlőhegyen ezen az ominózus részén, például a Major utcában, ami a közelmúltban kapta e nevet. Maguk építettek társadalmi munkában járdát, a közösből pedig mindössze a víz odavezetése jutott számukra. Mondják, hiába fordulnak bárhova, mégcsak ígéretet sem kapnak a változásra, legfeljebb türelmüket kérik, ha kérik.

A levélíró asszonyka fotót is küldött a tanárnőnek, hogy láttassa az áldatlan állapotot. S mint írja, az ő környékükön, a házuktól le és föl három házig gyalogosan sem lehetett közlekedni, mert a víz és a sár olyan magasan áll a felhőszakadás után három nappal is, hogy csak egy férgücsizmába nem folyik be a latyak. Írja az anyuka azt is, volt férjével együtt jártak a tanácson, ahol azt mondták nekik, nyugodjanak meg és menjenek szépen haza. De azóta sem történt semmi — s gondolom, nem tudtak megnyugodni, sőt! Kéri a tanárnőt, hogy próbáljon segíteni rajtuk, illetve kérdezi, kitől kaphatna segítséget... Legalább a csapadékvíz elvezetését oldanák meg!

Sajnos, segíteni mi sem tudunk. De leírtuk a tanulságot — mi több, döbbenetes — történetet, amiben az a legelképesztőbb, hogy az abszolút kilátástalan helyzetben, csapadékvíz- és út-ügyben a szerencsétlen állampolgárok gyermekük tanárának írják. Persze, jól tudják, hogy a pedagógus valójában nem tudja megoldani a dolgot. De legalább meghallgatja őket...

V. Horváth Mária

Sztrájk a kaposvári Táncsics gimnáziumban

folytatás az 1. oldalról

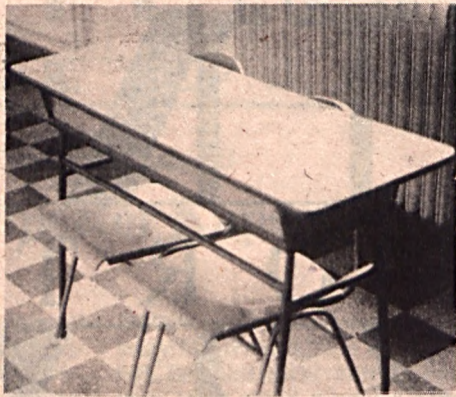
Kiss Zoltánnal, a gimnázium Apáczai-díjas pedagógusával beszélgettünk. Első munkahelye a gimnázium, ahol 1955 óta tanít. A fizetésről bárkit is kérdezni illetlenség, de most nem kerülhetem el.

— Tizenháromezer-egyszáz a havi bruttó bérem — mondja a nyugdíj előtt álló tanár, akinek munkáját a pedagógusoknak adható legmagasabb kitüntetéssel ismerték el.

— A három és fél évtized alkalmas a viszonyításra is. A többi szellemi dolgozóhoz képest mindig kevés volt a tanárok fizetése, vagy folyamatosan küzdöttük le a jelenlegi szintre?

— Amikor munkába álltam ezernyi forint volt a bérem, amit akkor is a nemzet szegényének tekintettünk, de abból öt havi albérletet tudtam kifizetni. Aki ismeri a mai albérletárakat, annak nem kell magyaráznom, hogy mit ér a mai bérem.

Közben táviratokat hoznak. A nágocsi általános iskola tantestülete gratulált, a kaposvári 503-as szakmunkásképző tantestülete kíván eredményeket, majd előkerül a helyi Mun-

Ma nem kopott tovább

kácsy gimnázium tantestületének levele is, amiben tudósítják kollégáikat, hogy a következő — szeptemberre tervezett — sztrájkhoz ők is csatlakoznak.

Time — avagy itt az idő?

Aztán egy telefon nyomán kiderül, hogy a csurgói általános iskolában kétórás, a gimnáziumban egésznapos sztrájkjal csatlakoznak a kaposváriakhoz, és hír érkezik arról is, hogy pénteken a bonyhádi általános iskolákban lesz hasonló akció.

Lassan telik az idő. A pedagógusok téblábolnak, nem találják helyüket. Szokatlan e délelőtti órákban, hogy nem a katedrán teljesítik szép hivatásuk előírta munkájukat, hanem — igaz, a szebb jövő érdekében, de — mégis csak tétlenkednek.

Sztrájkolók

Az újságíró is vár. Talán arra, hogy a hivatalos vezetés, az oktatásirányítás részéről is érkezik valaki, aki tárgyal a tanárokkal, próbálja győzködni, vagy megérteni őket, aki tolmácsolja „felfelé” gondjait.

Mert a művelődési miniszter — mint hétfőn elmondta — még mindig nem kapta meg a kaposváriak három hete feladott levelét.

Kaposvár, 1989. május 31.

Tamási János
fotók: Czákó Sándor

Katonák az állami gondozottakért

Segítséget várnak

Több éves, szép hagyományt ápol a Tolna Megyei Hadkiegészítési és Területvédelmi Parancsnokság Csébyfiúk Néphadseregi Ifjúsági Szövetségének Alapszervezete.

Még 1981-ben kezdődött, egy apró ponttal az akcióprogramban: „A hőgyézi gyermekotthonban élő gyermekek patronálása”. Karácsonyra, gyermeknapra elhoztak néhány gyereket, játék- és könyvgyűjtési akciót szerveztek. Aztán egyre több gyereket hoztak, egyre több programot szerveztek. Volt Szekszárdon laktanya- és üzemlátogatás, bajai kirándulás, Dunaföldváron motorcsónakázás. Alkalmanként 100—150 gyerekkel részt vettek a KISZ KB által rendezett központi fenyőünnepeken is, 1986-ban a Fővárosi Nagycirkuszban, '87-ben pedig a Lőrinci Sportszarnokban, ahová az egész országból hívták az állami gondozottakat. Lassan kialakult a KIEG-esek és a gyerekek között egy közvetlen, szinte baráti kapcsolat. Ezért, amikor kiderült, hogy a központi ünnepeknél — anyagi híján — vége, az akkori alapszervezeti titkár, Jendrolovits Gábor főhadnagy vállalta: 1988-ban ők rendezik a fenyőünnepet a Tolna megyében található 5 nevelőotthon lakói részére. A sok munka és szervezés eredménye: 1988 decemberében mintegy 400 gyerek a Babits Művelődési Központban, ahol találkozhattak Halász

Jutkával és a 100 Folk Celsius-sal, nevezhetek Straub Dezső és Forgács Gábor műsorán. Volt disco a nagyoknak, játszótér a kicsiknek, sok-sok édes-ség, ajándék, és persze megjött a Télapó is.

Bizonyára felmerül a kérdés: miből finanszírozza ezeket a programokat egy alig 20 fős alapszervezet? Saját erőből ez nem valósulhatott volna meg, ezért felkeresték a megyében lévő vállalatok, intézmények, gazdálkodó szervezetek vezetőit, anyagi és egyéb támogatást kérve. Kérésük mindenütt meghallgatásra talált, amiért ezúton nekünk is köszönetet mondunk.

Most is készülnek. Pótgyermeknapot szerveznek június 4-én a városi sporttelepen és Ócsényben, a reptéren, mintegy 200 gyerek részvételével.

És szeretnék ebben az évben is megrendezni a fenyőünnepeket, amihez várják a vállalatok, gazdálkodó szervek, intézmények segítségét, támogatását. Az állami gondozott gyermekek részére befolyt összeget a Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet kezeli, bankszámlaszámuk:

„840—416391-TÉLAPÓ”.

Kérjük, akik tudnak, segítsenek. Hiszen ezek a gyerekek egyszer kikerülnek az intézet falai közül. Itt fognak élni, dolgozni közöttünk. Nem mind-egy, hogyan.

Fészek — Dombóváron

Új áruház, új stílus

Bosszantó dolog, ha az embernek kilométereket kell autózni, hogy az alapvető beszerzési cikkeken kívül kedvére való árut találjon háztartásába. Ez főleg vidéki létünk közellátásának jellemzője. Nos, a dombóváriak a jövőben minden biztonnal kevesebbet fognak autózni és bosszankodni, mert május 31-én birtokukba vehették az ország tizenhetedik Fészek áruházát. Mint azt Kabács Béla, a vállalat vezetője elmondta a tűzép kész áruház-hálózatot várja a magyar gazdasági élet fellendülését. E program részeként, a Magyar Hitelbank segítségével

építették fel alig tizennégy hónap alatt a dombóvári a tűzép területén, tizenegy millió forintos beruházással.

A szakmai megnyitón az áruház csodálatosan feltöltve, kurrens áruk tömegével lepte meg a meghívottakat. — Vajon meddig lesz ez így? — kérdeztem Gálósi Gyulát, a tűzép-telep áruházért felelős igazgatóhelyettesét.

— Várhatóan a nyitás napján már kiürítik vevőink az áruházat, mert jónéhány hiánycikk kapható nálunk, de egy héten belül ismét teljes készlettel, folyamatosan tudjuk kielégíteni kedves vásárlóink igényeit. —

Úgy érzem, a környék hasonló egységeinél olcsóbbak vagyunk, de másban is igyekszünk vevőink kedvében járni, például kérdőíveket küldtünk szét nyitás előtt és így került sor egy horgász-cikk-sarok rendezésére is.

— Ez egy régi-új kereskedői stílust enged feltételezni...

— Valóban — kapcsolódik be a beszélgetésbe Rabb Győző áruházigazgató — az a célunk, hogy a vevő igényeit a legjobban kielégítsük és ezt nemcsak az udvarias kiszolgálás, hanem az előjegyzési rendszer is segíti.

Keresznyi János

Tenni, tenni kell!

Szeretek Bonyhádon a Perczel kertben sétálni. Emlékeztet az én régi erdőmre. Ahogy a könyvtárhoz érek, megdöbbenő kép fogad. A szemégyűjtők a földön hevernek, a szemét szanaszéjjel. A sétatárolt munka lett. Lehajlok, fölveszem az egyik gyűjtőt, majd a másikat. A széthullott szeméteket meg összekotrom. Az utcáról hangos nevetést hallok — néztek, egy kukás! Majd az egyik fiatal ember rágyújt a dobozában levő utolsó cigarettájára. A dobozt összegyűrt dobozt bedobja a parkba. Odalépek:

Uram, a szemét helye a kukában van. Szó nélkül átél a parkba és az összegyűrt dobozt bedobja a gyűjtőbe. Az arcán látom, hogy szegénykedik. A kis csoport elindul. Most már nem nevetnek. Bizom benne, hogy tanultak ebből a kis közjátékból.

Letülök az egyik padra és elgondolkozom. Visszaperegnek előttem két évtized képei. Tíz éves voltam, mikor elhatároztam, hogy természetvédő leszek. Nagyon sokat gyalogoltam, erdőn, mezőn, folyóparton, s azért küzdöttem, hogy az ember okatlanul ne pusztítsa a természetet. Bejelentéseket tettem, de, sajnos, nagyon sokszor süket fülekre találtam.

Gomba módra szaporodnak a különböző egyesületek, körök. Tüntetések szerveznek, tiltakozó leveleket fogalmaznak. Nagyon szép dolog akarni valamit, de „nem elég akarni, tenni, tenni kell!” írta Váczi, mondom én is. Nem azon kell felháborodni, hogy nem engedik be a környezetvédő csoportokat a bős-nagymarosi építkezések területére, hanem hogy a kirándulók mennyi és

mennyi szemetet hagynak maguk után, hogy a Balaton és a Velen-céi-tó szemégyűjtőhely lett, hogy Dombóvár-Alsó és Kospula állomások között nem lehet kihajolni a vonat ablakán, mert a vasútpart büzlök a rothadó szeméttől, hogy az erdőben miért kell még mindig agyoncsapott hullókat és kétélűtüket találni, hogy a védett állatok és növények még mindig miért lesznek a kirándulók áldozatává.

A jövő érdekében felszólítok minden józanul gondolkodó állampolgárt, tegyünk a természet védelme érdekében, és most, mert holnap már késő lesz. Mentünk, ami még menthető.

MENTSÜK MEG JÖVŐNKET!

Koleszár László

KÜLÖNLEGES HITELAKCIÓ
május 29-től június 10-ig

**A KONZUM
A KAMAT EGYNEGYEDÉT*
ÁTVÁLLALJA!**

A Konzum (Pécs, Kossuth tér) iparcikk- és ruházati kínálatából 5—50 000 Ft-ig hitelképes Baranya megyei vásárlóink

ELŐLEG NÉLKÜL

bármely árucikket otthonukba vihetnek
Ügyintézés az Áruház II. emeletén
Számoljanak velünk...

Csökken a létszám is

A létszámcsökkentéssel együtt a környezetpolitikai céloknak jobban megfelelő szervezeti formát alakítottak ki a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztériumban. Az átszervezés a napokban fejeződött be. A változásokról Varga Miklós államtitkár elmondta: hét főosztályt, önálló osztályt szüntettek meg, illetve csatoltak más egységekhez. A mai igényeket figyelembe véve létrehoztak két új szervezetet is.

Az egyik, a Környezetpolitikai főosztály a környezeti állapot egész országra kiterjedő átfogó értékelésével, a környezetpolitika kidolgozásával foglalkozik majd. Kapcsolatot tart a többi minisztériummal, a társadalmi környezetvédelmi csoportokkal és összefogja a környezetvédelmi kutatást, fejlesztést.

A másik új egységet, a minisztériumi titkárságot azért szervezték meg, hogy javítsák munkakapcsolatukat a kormányzattal és a parlamenttel, illetve koordinálják a minisztérium szakmai előterjesztéseit. Ehhez a titkársághoz került a panasziroda is.

A minisztérium háromszáz fős létszáma az irányítással foglalkozik, a környezetpolitikai elképzelések a településeken a területi igazgatóságok közvetlen közreműködésével valósulnak meg. Az országban 12 területi — környezetvédel-

mi és vízügyi — igazgatóság működik, amelyeket a korábbi vízügyi igazgatóságok, a környezetvédelmi mérőállomások és a környezetvédelmi felügyelőségek összevonásával hoztak létre. Ezek az egységek — a nemzeti-park igazgatóságokkal együttműködve — gondoskodnak a környezet állapotának rendszeres megfigyeléséről, foglalkoznak a vízgazdálkodás és az árvízvédelem feladataival. Az ezer—kétezer dolgozóval tevékenykedő egységek nemcsak az árvízvédelemnél tartanak fenn készenléti szolgálatot, hanem megszervezték a rendszeres környezetvédelmi ügyeletet is.

A főváros kivételével az egész országban ezek a területi igazgatóságok látják el a levegőtisztaság-védelem feladatait. A vízvédelemben, s az ipari hulladékokkal kapcsolatos talajvédelemben túl újabban már a KVM figyeli tehát a levegő tisztaságát is. Egyes szakterületeken még más szervezetek is ellenőriznek, a kommunális hulladékok elhelyezése például a tanácsokhoz, illetve a Belügy-minisztériumhoz tartozik. A termőföld, az erdők védelmével a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium foglalkozik. Megfelelő koordinációval viszont lehetőség van az egységes környezetpolitika kidolgozására, az ennek megfelelő gyakorlati intézkedésekre.

Tisztelt Elnök Úr!

Meglepetéssel értesültem a Magyar Nemzet 1989. május 3-i számából arról, hogy az MTA elnöksége elfogadta a radioaktív-hulladékmetódus létesítését vizsgáló szakértői bizottság jelentését, miszerint a korábban kijelölt terület — Ófalu — nem alkalmas a Paksi Atomerőmű I—IV. blokkjában keletkező kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladék végleges elhelyezésére. Ön május 2-án az Esti Magazinban nyilatkozott az elnökségi ülésről, de abban nem tett említést erről a döntésről. Biztosíthatom, hogy engem az új alkotmány kérdése is érdekel, de Ófalu ügye már régen országos problémává vált, így megérdemelt volna néhány szót Öntől is. Azóta három hét telt el, de az elnökségi állásfoglalás szövegét és a szakértői anyagokat még mindig nem hozták nyilvánosságra. Május 24-én Tigyi József, az MTA alelnöke és az Akadémiai Bizottság tagja a rádióban nyilatkozott, szerinte megcáfolták a Független Szakértői Bizottság 27 pontját és „tudatlan”-nak nevezte az itt lakókat. Nemező Ernő, az Akadémiai Bizottság elnöke a legújabb eredmények alapján alkalmasnak tartja a területet, szerinte az itt lakóknak a nagyobb közösség érdekében el kellene fogadniuk a létesítményt.

Tavaly áprilisban Ófalu, Mecsek-nádasd, Feked, Véménd és a Baranya megyei Tanács által felkért Független Szakértői Bizottság alkalmatlannak tartotta az ófalu-fekedi területet, sőt a további kutatásokat sem tartot-

ta célravezetőnek. Ezt az álláspontjukat a Paksi Atomerőmű szakértőivel folytatott vitán kétszer is megvédtek és véleményüket most is fenntartják. A helyi lakosságnak elsősorban az ő véleményüket kell figyelembe vennie, mivel semmiféle érdekük nem fűződött a nemleges álláspont kialakításához.

Nem tartom magam szakértőnek ebben az ügyben, de véleményem a következő egyszerű tényeken alapszik: Az izotópok szétszóródását kb. 600 évig kell a mesterséges és természetes gátaknak megakadályozniuk. A terv szerint a mesterséges gát beton- és vaslemez rétegek kombinációjából állna. Ezek élettartama legfeljebb 100—200 évre becsülhető, így maga a létesítmény is csak ennyi ideig gátolhatná meg az izotópok távozását. Tehát a mesterséges gát nem nyújt megfelelő védelmet önmagában!

Természetes gát a geológiai környezet, melynek vízzáróképesége és dinamikus tulajdonságai döntik el az alkalmasságot. Mérési adatok alapján a talaj vízzáróképesége csak közepes, ezért a létesítményből esetleg kijutó izotópok a vízzel együtt 100 évnél hamarabb eljuthatnak az első forrásig. Ezzel a természetes gát alkalmassága is megkérdőjelezhető. Így a kétféle gát a létesítmény „normális” működése esetén sem tudja megakadályozni, hogy az eltemetéstől számított 200—300 év után izotópok kerüljenek a környező folyóvi-

zekbe és akkor — a 30 éves felezési idővel számolva — az eredeti izotópmennyiség ezredrésze még jelen van!

Másrészt magát a létesítményt veszélyezteti az, hogy egy geológiai törésvonal közelében van, nagyobb a földrendések valószínűsége és a meredek lejtő miatt talajcsúszási problémák merülnek fel. Ez utóbbira a Nemzetközi Atomenergiaügyi Ügynökség szakértői is felhívták a beruházók figyelmét.

Az eddigi rövid közleményekből úgy tűnik, hogy az Akadémiai Bizottság egyoldalúan csupán a Független Szakértői Bizottság véleményét igyekezett cáfolni. Talán érdemes lett volna ezt a problémát tágabb szemszögből is vizsgálni.

1983-ban szintén egy ad hoc akadémiai bizottság tett javaslatot erre a területre és döntött a felszínközeli végleges elhelyezés mellett. Helyes volt ez a döntés? Törvényes volt-e a paksi atomerőmű első blokkjának beindítása '82 végén, amikor csak előzetes helykijelölés történt Magyaréregyre és rövidesen kiderült, hogy a hely alkalmatlan, másrészt az atomenergiáról szóló végrehajtási rendelet csak 1988 augusztusára készült el? Nem kellene-e az atomenergiával kapcsolatos kérdéseket újra átgondolni?

Véleményem szerint az egész eljárást tiszta lappal újra kell kezdeni. Hamis az a beállítás, hogy országos érdek lenne az izotóptemető ófalu megépítése. Tudommal senki sem bi-

zonyította be — mivel nem volt szisztematikus kutatás —, hogy ez a hely a legalkalmasabb az adott technológia szempontjából. Másrészt az sem bizonyos, hogy ez a technológia a legoptimálisabb az izotópok elhelyezésére (szóba jöhet például a mozgatható tömbökben való elhelyezés, amely folyamatosan ellenőrizhető és szükség esetén újra feldolgozható). Ezenkívül érdemes azt is figyelembe venni, hogy 30 év múlva leállnak az erőmű blokkjai, a részegységek elhelyezése szintén komoly probléma, addig talán érdemes a másodlagos radioaktív hulladékot ideiglenesen az erőmű területén tárolni és együtt gondoskodni majd a megfelelő elhelyezésükről.

Szükség van az 1980-as atomtörvény módosítására is, mert az lehetővé tesz döntéseket a társadalom részvétele nélkül, még a tavalyi rendelet is ennek szellemében született.

Javaslom az Akadémia elnökségének, hogy vonja vissza 1989. május 2-i határozatát és ezzel tegye lehetővé és segítse elő, hogy a kibővített problémáról valódi szakmai és társadalmi vita alakuljon ki, mert ezt a kérdést kampánnyal nem lehet lezárni! Amennyiben az Akadémiai Bizottság fenntartja Ófaluval kapcsolatos állásfoglalását, úgy tagjainak megfogalmazott egyéni véleményét hozzák nyilvánosságra!

Pécs, 1989. május 25.

Tisztelettel:
Frey István fizikus

Mi marad meg egy szellemből?

Bibó István és a népi mozgalom

A háború befejezése és anyám halála után Pestszentlőrincen kényszerültem költözni apámmal és nővéremmel. Ez a „kerület” akkor még nem tartozott Budapesthez. Később, az államosítások és kitelepítések időszaka között csatolták a fővároshoz, amikor kialakult nagy-Budapest. A kertes házak szomszédai viszonyai megváltoztak: a kis fémműhelyből férfi munkásszállás lett, néhány sarokkal odébb, a környék lakói által ismert és tisztelt, öreg Wutsch néni zöldségestüzét államosították, vele szemben, a Feri bácsi hentesüzletében MHSZ repülőmodellező kör kapott helyet. A zöldségestüzletben vidékről feljött, és a lőrinci fonóban dolgozó leányok fél tucatja lakott, akiket sűrűn látogattak az eltávozásra kiengett kiskatonák. Természetesen így — a kertes házak udvarain kapingáló kakasok és tyúkok „felvilágosító” nászai után — a környék fiúcskái nyaranta, a résnyre nyitva hagyott üzelhelyiség ablakán át, saját emberi fajtajukról is sokat tapasztalhattak.

Szóval, változott, alakult a szocialistának hazudott Magyarországra eme — már fővárosi — kerületének élete. A közigazgatási rendszer létrehozta az erőltetett iparosítás következtében idegenekkel felduzzasztott városokat, épültek újjak is, tökéletesen megváltoztatva

az ország népi-nemzeti karakterét, szokásjogát.

*

A modernizáció természetesen elengedhetetlen, és ennek velejárója az urbanizáció is. A kérdés csak az, hogy ezt milyen településszerkezeti átalakítással csinálják. Bibó István már a harmincas-nyolcvanas években a közigazgatás jogszerűségéről és eredményességéről polemizál az akkori posztindusztriális államszerkezetben. Később, a háború utáni tanulmányiban, a demokratikus Magyarország államformájáról ír, vagy a közigazgatási területrendezésről, a településhálózat-fejlesztési koncepcióról. A tanulmányok gondolati gyökerei azon időszakra vezethetők vissza, amikor „rejtve” (Bibó megfogalmazása) részt vett a Márciusi Frontban és megismerkedett a népi írók mozgalomával.

A mostanság megalakult Magyar Néppárt, történelmi múltunk és mai helyzetünk összefüggéseit kutatva, indított előadássorozatot. Ennek keretén belül tartott legutóbb élvezetes eszmefuttatást Bibó István munkásságáról a népi mozgalom tükrében Bilecz Endre politológus Budapesten, a XI. kerületben. Bibó eszmeiségének gyökereivel indította előadását, amelynek alapja a ma-

gyarországi *kettős társadalom* elmélete volt. Ez, úgy érzem, Bibó István mai napig érvényes felismerése. Magyarország — Bibó szerint — a kiegyezés után feudális maradványokat megőrző nagybirtokos réteg és a kialakuló, fejlődő polgárság szimbiózisában élt, illetve, e két réteg mellett, a több milliós parasztság együtt. A harmincas-nyolcvanas években is létezett ez a szimbiózis, és ennek felismerésével alakult meg a népi mozgalom. Bár már akkor is felmerült a mai időkben érvényes dilemma: szellemi mozgalom vagy párt legyen? Az nyilvánvaló volt, hogy Magyarországon a modernizálást csak urbanizációval lehet megoldani. Területi és gazdasági önkormányzati rendszert kell kialakítani — vélte már akkor Bibó, és ezen elkötelezetté újrafogalmazta 1945—48 között. A sajátos népi-önkormányzati rendszer kialakításáról vallott elképzelését Bibó akkor legalább olyan fontosnak tartotta, mint a földosztást. Önkormányzati rendszer, gazdasági önkormányzat, nyugat-európai szövetkezeti rendszer, kulturális önkormányzat kialakítását tartotta szükségesnek, oly módon, hogy a civil társadalom saját közösségeiben minimális emberi jogait megtudja szerezni, és ezt politikai és vagyoni garanciával meg lehessen támogatni. Ennek egyik

előfeltétele a közigazgatási rendszer változtatása hármastagolódásban, községi — városi — országos szinten. A városok köré alakulnak ki a természetes vonzáskörzetek, de egy megyén belül, ha a városok is a központok, az irányításban a választott községek is vegyenek részt. Ugyanilyen fontosnak tartotta az iskolarendszer decentralizálását, mert a községi és egyes városi gimnáziumok lemaradnak másokhoz képest, s így az ország egész területének szellemi fejlődése eltorzulhat.

Az önkormányzati rendszer, a szövetkezeti rendszer és az iskolareform mellett szükségesnek vélte — éppen a népi mozgalom igényének megfelelően — a több szektorú, működő piacgazdaság kibontakozását. Ennek semmi köze nem volt a szovjet kolhozokhoz, inkább a dán típusú szövetkezeti gazdálkodásra hasonlított volna. Ez azonban nem következett be, sőt, a magyar településszerkezet tönkretételében, ma már tudjuk, az „egy szövetkezet-több falu”, Biszku Béla által hirdettet és megvalósított határozata élen járt, s ez a háború utáni Bibó-féle elméletnek szinte a szöges ellentéte volt.

Bibó István *határozott és tervezett forradalmat* akart, megszorított többpártrendszert, ami a népi mozgalom céljaival is egyezett. Magyarországon

négy párt koalícióját képzelte el, nevezetesen a Nemzeti Parasztpárt, a Szociáldemokrata Párt, valamint a Kisgazdapárt és Kommunista párt, mint jobb-, illetve baloldali két szélső politikai értékhatárt. A bibói elképzelésben szerepelt a *korlátozott szuverenitás* is. Magyarország beletartozott egy győztes nagyhatalom érdekkörébe, de nem kell másolnia a szovjet mintát és a Szovjetunióval való viszonyainak sem kell, hogy kizárólagosnak lennie, mert a magyar nemzeti sajátosságok megőrzése csak nyugat-európai orientációval képzelhető el. Ezt a problémát is pontosan érzékeltük manapság, s feltehetően, ha bibói úton haladunk, nem kellett volna a „szakutcas magyar történelmet” (Bibó kifejezése) megélnünk.

Igen fontos az életműben az a tény is, hogy korábbi tanulmányaira és a népi mozgalom tapasztalataira alapozva, Bibó István 1956 októberében kész helyzetelemzéssel és politikai programmal tudott előállni, „híven az igazsághoz” — ahogy ő fogalmazott abban az időben.

A marxi és lenini tételekből el kell hagyni azt, ami fölösleges és nem állja meg a helyét a mi viszonyaink között. Ezek közé sorolta a központi tervutasításos rendszert, az egypártrendszert, a katonai és rendőrségi elnyomó gépezetet. Mindezeket ki kell dobni a programunkból, vélte akkor. Hosszú évtizedek megnyomortított szellemiségével kellett fíztenünk, mire remélhetjük,

hogy a bibói elképzelés valóra válik. Természetesen az ő akkori elképzeléseihöz híven a reprivatizáció nem elképzelhető, azaz a gyárak és földek nagy többségének valamilyen formában állami tulajdonban kell maradnia.

A mai helyzet azonban különbözik az 1956-ostól, mert akkor, egy győztes forradalom után, a november elejére konszolidálódott helyzetben, meg lehetett volna tartani a többpárti választásokat, az alkotmányozó nemzetgyűlést össze lehetett volna hívni.

Ma viszont nincs forradalom, tehát a választásokat semmiképpen nem lehet elkapkodni, hiszen nincsenek kialakult, egyenrangú pártok, csupán kezdemények. Feltehetően Bibó István is ezt sugallná, ha ma élne, hiszen az ő alap gondolata volt a gyakorlatban a realitás, demokratikus szabadság, de más eszmerendszert is figyelembe vett. Ez azt jelenthetné ma, hogy a démosz, a nép gyakorolná az uralmat egy kisebbség felett és nem fordítva.

A bibói elv szerint a demokrácia súlypontja nem kizárólagosan hatalmi, ezért a hatalommentesség felé vezető úton először a politikai intézményrendszernek kell fokozatosan lágyabbá válnia, majd átfordulni a társadalmi, kulturális irányításba. Ez utóbbiak lesznek fontosabbak a közvetlen politikai irányítás helyett. Vajon remélhetjük-e ennek a bibói gondolatnak a kiteljesedését az elkövetkezendő évtizedben kicsiny országunkban?

Györffy László

A „Mach Művek”-nél nem csak jelszó a hatékonyság

Azt hiszem, legvégső ideje, hogy a kapitalistákról kialakított képünket végleg átforgalmazzuk — társadalmi méretekben is. Ugye, még mindenki emlékszik arra a hordóhasú, duplato-kájú, hatalmas szivart szívó, a pénzeszkájkán vigyorogva üldögélő, s a munkások vért szívó népnézőre, aki a háború utáni karikatúrákon oly gyakran szerepelt a tőkés megszemélyesítéseként, erősítve a hazai uralkodó osztály forradalmi öntudatát.

Hál' istennek, azóta már nagyon sok víz lefolyt a Dunán, ezek az idejélműlt viccek is eltűntek a lapokból, s nemcsak a köznép, hanem a politikacsinalók is rájöttek, milyen hasznosak lehetnek számukra is a kis idővel azelőtt kiátkozott „kapitalisták” — hiszen például ki mástól vásárolhattunk volna olyan árukat, melyeket a szocialista ipar és mezőgazdaság nem képes előállítani, vagy a dollármilliókat ki mástól vehették volna kölcsönbe vezetőink, ha nem az úgynevezett tőkéséktől?

A pénz viszont nagyon fontos célokra kellett, egyrészt — a híresztelések szerint „internacionista segítségnyújtásra”, amiből nem kapunk vissza semmit, másrészt az életszínvonal miatt esetleg elégedetlenkedő lakosság szájának befogására, azt a látszatot kelte,

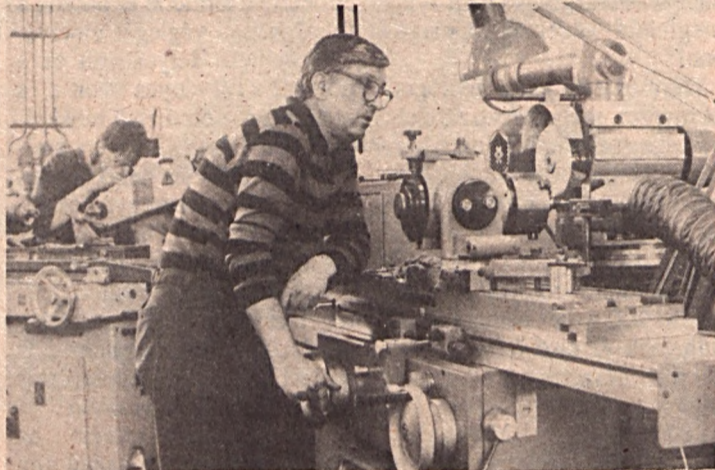
hogy minden a legnagyobb rendben van.

S hogy ezenkívül még hányfelé, milyen csatornákon úszott el rengeteg pénz az utóbbi két évtizedben, azt valószínűleg csak nagyon kevesen tudják ebben az országban. Egy biztosnak látszik, hogy túlnyomó része nem oda, ahova kellett volna: a gazdaságba, a termelő szférába.

S hogy e keserű gondolatok miért jutottak eszembe? Mert nemrégiben alkalmam nyílt megismerni egy olyan magyar embert, vállalkozót, aki a legkevésbé sem hasonlít ahhoz a bevezetőben említett kapitalista-képhez, de ennek ellenére még ma is sokan azt szeretnék

elhitetni róla, hogy ő és a hozzá hasonlók a magyar nép első számú közellenségei...

Sőt, még ennél is tovább mennek, nemcsak befektetési igyekeznek, hanem ahol lehet, gátolják is őket. Konkrét példát mondani persze nehéz, mert az ilyen esetekben — például, ha azért nem szállítanak anyagot, mert magánüzemről van szó — a szándékosság bizonyítása nehézkes. Másrészt azok az emberek, akik az utóbbi évtizedekben minden új, minden változtatás esküdt ellenségei voltak, rendkívül jól kitanulták, hogyan lehet elbújni az egyéni hibákkal és bűnökkel a kollektív felelőtlenség mögé.

Nyugodt, tempós munka, jó szervezethez, magas fizetés = kizsákmányolás?

Előjáróban szeretném nyomatékosan leszögezni, hogy semmiféle érdekem nem fűződik ahhoz, hogy a szóban forgó vállalkozó úriembert a valóságosnál jobb színben fessek le, véleményem szerint őt is, mint minden embert kizárólag a teljesítménye alapján lehet megítélni, őt például abból, hogy a maga erejéből, tehetségéből, vállalkozókedvéből mire jutott néhány év alatt.

Mach Gyula — közgazdász feleségének együttműködésével és hathatós segítségével — a Székesfehérváron közismert „Mach Művek” alapítója, fejlesztője, vezetője. Ha nem is megy — ma már szerencsére — csodaszamba, amit pár év alatt maga körül megteremtett, de mindenképpen igen nagy elismerésre érdemes. Alig két és fél hónappal azután, hogy a kormányzat 1982 januárjában lehetővé tette a kisvállalkozások létrejöttét, március idusán Mach Gyula fejest ugrott a bizonytalanságba, otthagya a fix havibért, a nagyvállalat esztergagépét és biztonságát, és vállalkozásba kezdett. Tőkéje, gépei nem lévén, adóssággal verte magát, mindent összevetve mintegy egymillió mínuszszal kezdte tevékenységét — forintban számolva.

A küzdelmes éveket nem érdemes felidézni, a végeredmény a lényeges, az, hogy a pincében lévő kölcsöngépekkel

Mach Gyula (telefonnal a kezében) alapelve: „...szerencse is kell az élethez, de a lényeg, hogy értsünk ahhoz, amit csinálunk.”

elkezdett „termeléstől” eljutott a mai, a Váralja soron lévő gyárhoz, aminek tulajdonosa, illetve összes felhasználható jövedelmének újra befektetésével, a milliós mínuszról az 1,3 milliárdos termelési értékig. Ez a hatalmas összeg — mely ráadásul anyagmentesen értendő — teljes egészében tőkés importot kiváltó termelés takar. A műhely hiánycikkben „utazik”, olyan szerszámokat, alkatrészeket gyárt, amelyet Magyarországon vagy nem, vagy hosszú átfutással, vagy nagyon drágán állítanak elő, vagy túlnyomó többségét az ország keményvalutáért importálja. Műanyag fröccsöntő, kivágó, hajlítós szerszámokat készítenek kezdetben, de ma már szinte mindenre vállalkoznak.

Üzleti filozófiája a „Mach Műveknek”, hogy a legvadabb ötletekkel beállító potenciális

üzleti partnert sem küldik el, mindenki problémáját meg akarják oldani, az esetek többségében sikerrel. Nem is csoda, hogy nincs hiányuk megrendelésből.

Maga az üzem ma már nehezen megkülönböztethető egy, a közepesen nagyobb méretű állami szerszámgártól, legfeljebb annyiban, hogy kívül-belül nagyobb a rend, szebb a környezet, és a munkások modernebb, újabb, nagyobb teljesítményű gépeken dolgoznak. Ami az üzembe először belépő idegent talán a leginkább meglepi, az a nyugodt, tempós munkavégzés — a futkosás, az anyag után rohángáló emberek látványának hiánya...

(Az írás befejező részét holnapi számunkban olvashatják.)

Wagner Dezső
fotó: Kapfinger

INGYEN (?) — CIRKUSZ (CSÜTÖRTÖKTŐL — HÉTFŐIG)

Úl az ember otthon a fotelban — úgyis, mint családfeje —, mondjuk egy szerdai napon —, s egyszer csak megakad a kisfröccs a torkán. Jé, itt a nyár, a családod tehát nyaraltatni kell! Rendjén van ez, csak hogy miből, aztán meg az asszony azt mondogatja, hogy minek, ha nincs miben? Tényleg kikoptunk mostanára a ruhákból, nem futja a pótlásra a mai árak mellett...

A nyári szabadság szabadidő nemde? — Így az ember —, hogy miből nyaralunk, majd meglátjuk, de hogy miben, az szinte adódik.

Szabadidőruhában! Praktikus, mert csak egy fürdőruha kell alá és egész napra le van tudva a drága öltözködés.

Hogy hol lehet hitelre nyaralni, ki tudja, de azt tudni illik, hogy Pécsen a Centrum Áruházban 5000—50000 forintig újabb pénz nélkül is lehet vásárolni! Ez ám a nekünk való, veszünk is szabadidőruhát az egész családnak (!) pusztá elhatározás kérdése az egész, no és némi bátorság, mert elég sok az adósság. Vacsoránál elő is vezethető az örömhír, holnap aztán lerendezzük a dolgokat — így a családfeje a fotelban — szegény naív...

CSÜTÖRTÖK

(Az első nekifutás)

Kérek szabadidőt a főnökötől, vásárolni szeretnék — elég hülyén hangzik —, de így van. Beszervezem a feleségem,

nehézség az ügy, etetés-italás, alvás hogy lesz, meg ki vigyázzon a gyerekekre, de mi nem ismerünk lehetetlent, majd megoldjuk. Különböző is örülhetünk neki, hogy „akció” van, hogy is vehetnénk másképp egyszerűen három melegítőt cirka 6700 forintért, amikor összesen 10000 Ft pénzünk van egy hónapban! Gyerünk hát a Centrumba!

Van valami szokatlanul izgalmas abban, hogy hónap végén vásárolni megyünk...

Buszra szállunk — a gyereket nincs hova tenni, hát visszük —, még ülőhelyünk is van, jól kezdődik az ingyen-vásárlás.

Nagy hévvel igyekszünk, hogy a 9 órai nyitásra ott legyünk, nem mindennapi esemény ez a mai.

Mégsem kellett volna a gyerekkel föltörölni a Széchenyi teret, merthogy az OTP-ügymintés csak 10-kor kezdődik, pénz és papír nélkül pedig csupán néző lehet az ember. Sebaj, legalább körülnézünk, ilyen gyorsan ne hangolódjon le az ember, s végül is, akinek nincs pénze, örüljön szépen, ha kap valamit. Egy órán át „mindent a szemnek” műsor, közben kinézzük a vágyott szabadidőruhákat is — ha lúd, legyen kövér alapon —, egész jól néznek ki.

Végre megérkezik az OTP-intéző hölgy is, csuda kedves így reggel, megkapjuk némi sorbanállás után a kütöltendő személyikölcsön-igénylő lapot,

s ezzel mára mi be is fejeztük. Ki-ki gyorsan a dolgára, hisz délután még le kell igazoltatni a kereseteket. Ez a nap is jól elment, az asszony már csak pénteken tudja a saját rubrikáját kitölteni, de akkor is lesz melegítőnk!

PÉNTEK

(Szegény embert még az ág is húzza...)

A főnök jóindulatú, folytatjuk a vásárlást.

Kiokoskodva — gondoljuk mi — már 10-re megyünk a lepecsételt papírral most meg ez nem jön be. Már annyian vannak a boltban, hogy alig férünk be (biztosan ezek is nyaralni mennek), nem adjuk föl! A kigyzó sor végére állunk (mi már tudjuk, mit akarunk), ám a tipródás is jó valamire, még ha nem is biztos, hogy nekünk, kénunkban kitaláljuk, hogy még farmert, meg pólót is veszünk, most „ingyen” van. Mondta is tegnap az eladó, hogy 10 ezer forintig 1 évre adják a kölcsönt elfogadható feltételekkel. (Még jó, hogy elfogadjuk, ha nincs más választásunk.)

A fehérnemű-osztályon feliratjuk a kinézett szabadidőruhákat, aztán gyerünk a másik osztályra farmert meg pólót venni!

„Egyszer volt Budán kutya-vásár”, csak le kell inteni a feleséget, hogy a 10000 forintot belül maradjunk. (Ki tudja, mi lesz egy év múlva?) Számolunk — vágyakozunk, vágyakozunk

— számolunk, épp, hogy picit túllépjük a bűvös határt. Mindeni gondosan föliratunk. Megvolna, beállunk hát a vagy 30 embert számláló OTP-sorba, s időöltésként hirtelen gazdagodásunkról sutyorgunk. Végre elfogynak előlünk — sajnos, közben a gyerek türelme is —, toporogva beadjuk az iratokat.

— A katonakönyvét kérem! — szól a hölgy, ezúttal közel sem olyan kedvesen, mint tegnap.

— Nem szoktam magamnál hordani —, de esetleg, ha megkérhetném, higgye el, hogy voltam katona, a feleségem tanúsíthatja...

— Nem lehet, kérem, ez a szabály!

Erre persze — ahogy illik, meghunyászkodom — félóra múlva itt vagyok. — Most már a célegyenesben mégügysem adom föl! Majd bolond lennék...

Főlkapaszkodunk gyorsan a buszra — a gyerek folyamatosan jelzi, hogy nem bírja a vásárlást (ez se tud örülni semminek), — megmászuk az emeletet, előkerül a katonakönyv is. Család nélkül biztosan könyvebb lesz. Igaz is, így több megértést kap az ember a hölgyektől, jól jön, hogy például az egyik közbenjár, ne kelljen ismét végigvárni az azóta duplájára duzzadt sort. (Az Isten áldja meg érte.) Most már azt is elhiszik, hogy voltam katona. (A feleségemnek is elhíheték volna...)

Időközben további ismeretekre tehet szert az ember, ami-

től az órájára pillantva elborzad. Ennyire a főnök sem lehet megértő... Mind kiderül, az egyes osztályokon újabb ellenőrzés, újabb papír és újabb sor...

Majd hétfőn! (...) Aztán azt is megtudni, hogy előbb úgyse üthető nyelbe a dolog, mert az OTP hitelképesség-vizsgálókat tart hétfőig.

— Mi ez a nagy beruházás? — kérdi a főnök, de azért hétfőn is elenged. Rendes ember. És ha nem lenne az? Persze biztosan szabad szemmel is felmérte eddigre kialakult idegállapotomat...

HÉTFŐ

(A végkifejlet)

a nagy aktusra időre befut (a Centrumban már nagy helyismerettel bírunk), hozzájutunk a diktált rendben a szatyrainkhoz — a hétvége közbejöttével immáron az 5. napon — van melegítőnk, farmerünk, pólónk. Örülni próbálunk, hiszen „megdolgoztunk” érte.

A végeredményt is ismerjük: 1100 Ft újabb törleszteni való havonta. No de szegény ember vízzel főz, hitelből, 20% kamattal meg 2% kezelési költséggel fűszerezve...

Miközben kifelé tülekedünk a lengőajtón, az elmúlt napok hozta tanulság motoszkál bennem: mondom is magamnak, te szegény, ha már pénzed nincs, legyen legalább jó főnököd — azaz — (időd), na meg határtalan türelmed...

TE.

Versek Dinnyés József zenéjére

DALAIM KÖNYVE

Dinnyés József zeneszerző válogatott gyűjteménye 25.000 példányban jelent meg „Dalaim könyve” címmel. A magyar költők verseire és a saját szövegeire komponált dalok kötete a kottákat is tartalmazza.

A Püski—ISIS Kft. pécsi, Szalai András úti könyvesboltjában, dedikálás közben tájékoztatott az ismert dalszerző és énekes:

— Elképzeléseink szerint a szomszédos országok magyarságának is juttattunk a kötetből, annál is inkább, mert a versek költői között megtalálhatók a magyar irodalom határainkon túl élő olyan jeles képviselői is, mint például Kányádi Sándor, Vári Fábián László, hogy csak két nevet említssek. Az már biztos, hogy Felvidékre 2500, Kárpátaljára pedig 1500 példányt küldünk — könyvcserével.

Nyári terveiről szólva Dinnyés József elmondta, hogy az olvasótáborokat fogja jární, legalább 60—70 helyen lép majd fel.

— Az olvasómozgalom továbbfejlesztéséről is hallottunk nemrég. Beszélne erről?

— Az olvasótáborokat szervező barátaimmal, Ramháb Máriával, Kocsis Istvánnal, Maróti Istvánnal együtt szeretnék megszervezni az olvasóegyletek országos hálózatát és szövetségét.

— Mi lenne ennek a célja?

folytatás a 6. oldalon

Dublinban nagyon kéne egy Mészáros-gól

„A válogatottság ügyében szeretnék tisztán látni”

— De jó lenne, ha a hátralevő fordulókban bezsájlhatna a csapatba, s ő lehetne az egyik csatárunk — hallatszott a szurkolói fohász Pécsen, az újmecsekajai stadion nézőterén, amikor a másik idegenlégiós, Róth társaságában észrevettük „Mészit”, vagyis Mészáros Ferencet, a pécsi gólvadászt. Pedig már 1987 óta „belgiumi magyar”, a Lokeren csapatának profija. S a dolog úgy fest, hogy a sportpályafutása delelőjén levő csatár, nem egyhamar vedlik vissza amatőrré, újra pécsi piros-fekete szerelésben eléggé illuzórikus elképzelni. Bent maradt többnyire a mezőny második felében található Lokeren, s ebben — a sérülése miatt hosszú kényszerpihenő ellenére — a magyar idegenlégiósok is szerepe volt.

— Annak ellenére, hogy korábban olyan játékokra is képes voltam, amivel kétszer bekerültem a hét tizenegyébe, a kihagyás után csak a kispadon kaptam helyet. Amikor beálltam sikerült bevennem a kaput. Egyébként nemcsak azért nem kerül vissza a csapatba azonnal ember, mert rivalizálás van, s egy-egy sérülés a csereembereknek szinte soha vissza nem térő lehetőség, hanem azért is mert azokat a játékosokat, akik túl akarnak adni, ilyenkor, a bajnoki véghajtásban, unósuntalanul szerepeltetik. Ilyen most a valaha elsőszámú idegenlégiósként szerződött marokkói Timouni, akit mindenképpen el akarnak adni. Az egyébként technikás, kombinatív futballban remek játékos, egyszerűen nem tudott ér-

vényesülni ebben, az iramában, gyorsaságában a Bundesligához, az angol és az olasz bajnoksághoz hasonlító belga mezőnyben.

— Vajon az a második számú idegenlégiós megéri-e a pénzt? Az első évben hat gólt lőtt, utána kevesebbet. A klubvezetők mennyire respektálják ténykedését?

— Az első év után sikerült kompromisszumra jutni az éppen soros edzővel. Az előretolt ékből visszavont baloldali támadó, csatár lettem, így már egészen más lett a szerepem. Jobban érzem magam ezen a poszton, ugyanis az előbbi eléggé kiszolgáltatott helyzetet teremtett: az előrevágott labdákra kellett lecsapnom, mind-

járt kapura húzni vele, és löni, löni, löni minden helyzetből. En többször is a jobb helyzetben levő társhoz próbáltam passzolni, amiért rendszerint leszúrtak.

— Meglep amit mond, hiszen a PMSC-ben kifejezetten előretolt csatárként szerepelt sikeresen, hátulról és a középpályáról Mészáros kellett a többieknek indítania.

— A PMSC a nyolcvanas évek közepén, főleg az „ezüstcsapat”, sajátos letámaszkodás taktikát játszott. A csapat eredményessége, a taktika valóra váltása egyszerűen megkövetelte tőlem azt a szerepkört. Gondolom, a pécsi szurkolók többsége sem tud elképzelni máshol, mint állandóan elől,

pedig az ifiben visszavontan játszottam, s így egyáltalán nem idegen tőlem ez a mostani szerepkör. S ez most a pályán is igazolódott. Hoztam magammal videofelvételeket, hogy a hitetlenkedőket meggyőzzem.

„Mészinek” stabilnak tűnő pozíciója következtében sem nőtt túlságosan a szívéhez a Lokeren, de a csatár szerint a magyar bajnokságban képes lenne arra, hogy az első hat között végezzen. Többre-jobbra vágyik, mielőbb szeretne egy menőbb belga csapathoz kerülni, de szívesen menne NSZK-ba, vagy Franciaországba is. Ennek érdekében „önmenedzselést” is folytat.

— Úgy érzem, hogy a Lokerennél hiányoznak azok a minden hajjal megkent üzelemberek, akik ki tudják vezetni a klubot a középszerűségekből. Tovább kell lépni. Persze, panasza nincs okom: anyagilag, szakmailag csak nyertem az itt szerzett tapasztalatokkal. Ha majd hazatérek, ebből meríteni tudok.

Mészáros Feri most kis időre tért haza szabadságra. Ez azonban egy héttel kurtább lesz, hiszen Pécsre érkezésekor — meglepetésére — üzenet várta: Bicskei Bertalan szövetségi kapitány számít rá a dublini sorsdöntő világbajnoki selejtezőn.

— Kint járt nálam Bicskei és egy mérközésen megnézett. Örültem neki, hisz a válogatottság számomra fontos dolog, nagyszerű érzés. Ami viszont zavar, hogy ebből a szempontból nem látom tisztán a helyzetemet. Meghívott az írek ellen a kapitány, játszottam is, igaz, le-

cserélt, de senki nem mondott semmit, hogy „Óreg, ilyen vagy olyan voltál, számítnak vagy nem számítnak rád”. A mostani beszélgetéstől sem lettem sokkal okosabb, szeretnék már valamilyen koncepciót látni a válogatottnál.

— Már csak azért is türelmetlenebb vagy a többieknél, mert egy ízben a sors eléggé gonosz tréfát üzött veled: az utolsó pillanatban közölték 1986 nyarán, hogy te vagy az az egy játékos, aki nem utazik, pedig még az ausztriai magaslati edzőtábor munkáját is végigcsináltad.

— Igen a Hannichot még sérülten is kivitték helyettem, mondván, ha továbbjutunk rá nagyobb szükség van. Persze, így utólag nem bánom a dolgot, nem lettem részese egy nagy lélegésnek.

— Ha te lennél a kapitány, a jövő válogatottjának építéskor mennyire alapoznál a külföldiekre?

— Kiválasztanám azt az 5-6 külföldön játszó játékost, akik tudásuk alapján érdemesek a válogatottságra, melléjük tenném a magyar bajnokságból kiemelkedőket, és ebből próbálnék csapatot csinálni. Nem változna a keret összetétele időről-időre. Valószínűleg Bicskei is ezen a véleményen lesz hamarosan. Hogy ennek az általa említett idegenlégiós különítménynek tagja lesz-e Mészáros Ferenc, az dublini produkciójától is függ.

Egy icipici Mészáros-gól nemcsak neki adná vissza a reményt...

Bálint Gy.

Rigónak „fütyültek” az élsakkozók

Amikor a Telesport hétfő esti adásából kiderült, hogy a Sport Plusz című hetilap pénteken megjelenő számában közlik az új sakk szövetségi kapitányt, Rigó Jánost elmarasztaló bírósági ítélet fénymásolatát, már sejteni lehetett, rövidesen újabb fejlemények következnek az ügyben. És valóban: kedden este Rigó bejelentette lemondását az Élsakkozók Tanácsának. De hát mi is történt? Erre maga Rigó János adta meg a választ.

— A Tanács a sakkszövetségben tartotta ülését. Megkértek, hogy menjek ki a teremből, mivel rólam lesz szó. Így is tettem, s amikor újból behívtak, láttam, hogy az a Ribli viszi a prímet, aki már korábban is szót emelt a jelölésem ellen. Ezt furcsának találtam, hiszen nem ő az elnök, hanem Sax, s ráadásul ő korábban a válogatottságról is lemondott. De ekkor már sejtettem, hogy döntő fordulat következett be.

Bizalmi szavazásra került sor, s a titkos voksolásban négyen ellenem szavaztak, hárman mellettem, ketten pedig tartózkodtak. Ebből levontam a konzekvenciát, s azonnal bejelentettem lemondásomat. Nem tudok mást mondani, mélységesen csalódott vagyok. És még valami: azt kívánom Riblinek, hogy egyszer az életben ő is menjen keresztül egy ilyen tortúrán, mint én.

1989. június 1.

DÁTUM

5

Milan Kundera:

Búcsúkeringő

A trombitásnak tehát tovább kellett görgetnie hegynek föl a maga szikláját.

— Drágám, én nem vágyom családra. Én szerelemre vágyom. Te számomra a szerelem vagy, a gyerek pedig minden szerelmet családdá változtat. Unalom. Gondok. Vesződés. A szeretett nőből egy hétköznapi családanya lesz. Téged nem tudlak anyaként elképzelni. Te a szeretőm vagy, és senkivel sem akarok rajtad osztozni. A gyerekekkel sem.

Ezek csakugyan élzelgő szavak voltak. Ruzena élvezettel hallgatta őket, de annak ellenére a fejét rázta.

— Nem, arra én nem vagyok képes. Hiszen tőled van! Hogyan vetethetném el a te gyermekedet?

Klíma annyira nem jutott már az eszébe, ezért újra és újra elismételte mindig ugyanazokat a szavakat, miközben attól félt, hogy a lány felfedezi, milyen hamisan csengenek.

— Hiszen már elmúltál harmincéves. Sohasem vágyódtál arra, hogy gyermeked legyen?

Ami azt illeti, valóban nem vágyott rá. Annnyira szerette Kamilát, hogy a gyerek csak útban lett volna. Mikor az előbb Ruzenának bizonygatta ugyanezt, nem egyszerűen légből kapott dolgot állított: ezeket a mondatokat mondogatta hosszú éveken keresztül, őszintén és hazugság nélkül, saját feleségének is.

— Már hat éve nő vagy, és nincs gyereketek. Olyan boldog voltam, hogy én adhatok neked egy gyermeket.

Klíma ráébredt, hogy kezd ellene fordulni minden. Ami Kamila iránti rendkívüli szerelmének következménye volt, az Ruzena számára Kamila meddőségeként jelentkezik, és arcátlan beépültségre batorítja.

Kezde lehúlni a levegő, a napkorong a látóhatár széléhez közeledett, az idő telt, ő újra meg újra ismételte, amit már elmondott, a lány meg egyre csak azt hajtogatta, hogy nem, nem, ő arra képtelen lenne. Klíma zsákutcában találta magát, nem tudta, merre tovább, s úgy érezte, egy hajszál választja el a teljes katasztrófától. Idegességében még arról is megfontolkozott, hogy a lány kezét szorongassa, csókolgassa, hogy kellő mennyiségű gyöngédséget keverjen a hangjába. Hirtelen riadtan döbbsen rá miderre: nagy erőfeszítést tett, hogy összeszedje magát. Megállt, rámosolygott a lányra és átölelte. Ezt az ölelést a kimerültség diktálta. Magához szorította a lányt, arcát arcához simította; valójában rátámaszkodott zihálva, hogy egy kis pihenőhöz jusson, mert úgy érezte, nincs már elég ereje, ahhoz, hogy nekivágjon a ráváró maradék útnak.

De már Ruzena is a végét járja. Neki sem voltak már érvei, és érezte: aligha az a módja a szeretett férfi megnyerésének, hogy kérsére csökönnyösen nemet mondunk.

Az ölelés hosszú volt, és amikor Klíma kiengedte karjaiból, a lány lehorgasztotta a fejét és megadó hangon kérdezte:

— Akkor mond meg, hogy mit csináljak?

Klíma nem mert hinni a fülének. Olyan hirtelen és váratlanul jött, és olyan hatalmas és olyan hihetetlen megkönnyebbülést hozott, hogy Klímának erősen uralkodnia kellett magán, nehogy túlságosan meglátsszék rajta. Megsimogatta a lány arcát és azt mondta, hogy Skréta főorvos jó ismerőse, és neki, Ruzenának, mindössze annyit kell tennie, hogy három nap múlva odaáll a bizottság elé. Ő is vele megy. Semmitől sem kell félnie.

Ruzena nem tiltakozott, és ez Klímába új erőt öntött, hogy végigvívja a csatát. Újra átölelte a lány vállát, magához húzta és megcsókolta (öröme oly nagy volt, hogy a lány ajkát megint ködfátyol borította). Megismételte, hogy Ruzenának a fővárosba kell költöznie. Sőt, az olaszországi útról szóló terveit is megismételte.

Majd a nap lebukott a láthatár mögé, az erdőre rázállt a homály, és a fenyők csúcsa fölé felemelkedett a kerek hold. Visszaváltak arra a helyre, ahol az autót hagyták. Mikor kiléptek az országútra, éles reflektorfényben találták magukat. Előbb azt hitték, egy elhaladó autó fényszóróiból jön a fény, de hamarosan kiderült, hogy a reflektor követi őket. Motorkerékpár lámpája volt, mely az út másik oldalán állt; egy férfi ült rajta és őket figyelte.

— Gyere gyorsan, menjünk innét — mondta Ruzena.

Ahogy az autó felé közeledtek, a férfi leszállt a motorjáról és elindult feléjük. A trombitás csak a sziluettjét látta, mert az álló motorkerékpár a férfit hátulról világította meg, nekik viszont a szemükbe világított.

— Ne menj! — rontott rá az idegen férfi Ruzenára. — Beszél-nem kell veled! Meg kell, hogy hallgass! Találkoznunk kell! — kiabálta izgatottan.

A trombitás is izgatott és zavarodott volt, és többé semmi más nem érzett, csak valami bizonytalan ingerültséget az idegen modortalansága miatt.

— A kisasszony velem van! — förmedt rá.

— Magával is beszédem van, érti?! — ordított rá a trombitásra az ismeretlen férfi. — Maga azt hiszi, hogy azért, mert híres, magának mindent lehet! Maga azt hiszi, minden lányt elbolondíthat! Az ilyen nagymenő művész uraknak, mint maga, könnyen megy az ilyesmi!

Ruzena kihasználta a pillanatot, hogy a férfi a trombitás felé fordult, és besiklott az autóra. Felcsavarta az ablakot és megnyomta a rádió gombját. Az autót előntötte a hangos zene. A trombitás is bemászott a kocsiba, és bevágta maga mögött az ajtót. A kocsit tele volt hangos zenezővel. A szélvédő üvegén még látták a kiabáló férfi sziluettjét és fénygetően magasba emelt öklét.

— Ez egy örül! Állandóan utánam mászkál! — mondta Ruzena. — Kérlek, menjünk gyorsan!

10.

Klíma leállította a kocsit, Ruzenát elkísérte a Marx-házig, megcsókolta, és mikor elűnt az ajtóban, olyan fáradtságot érzett, mintha legalább egy hete nem aludt volna. Már késő este volt, korgott a gyomra és érezte, mert ahhoz sincs ereje, hogy beüljön a volán mögé és vezessen. Bartleff megnyugtató szavai után áhítozott; a parkon át elindult a Richmond-ház felé.

Mikor a bejárathoz ért, hatalmas plakátot vett észre, melyre ráhullott az utcai lámpa fénye. Legfelül nagy, otromba betűkkel az ő neve volt ráírva, lejjebb, kisebb betűkkel, Skréta doktoré meg a gyógyszerészé. A plakátot nem nyomtatták, hanem rajzolták, s még egy aranyszínű trombita amatőr rajza is ott díszelgett rajta.

Jó előjelnek tartotta, hogy Skréta doktor ilyen gyorsan megszervezte a hangverseny propagandáját, mert az orvos megbízhatóságát bizonyította. Felszaladt a lépcsőn és bekopogott Bartleff ajtaján.

Senki sem felelt. Újra kopogott. Újra senki.

Mielőtt még végiggondolta volna, hogy esetleg alkalmatlan pillanatban tör rá Bartleffre (az amerikai híres volt arról, hogy töménytelen nőügye van), a keze már le is nyomta a kilincset. Az ajtó nem volt bezárva. A trombitás belépett a szobába és megdermedt. A szobában sötét volt, csak az egyik sarokból derengett valami. Furcsa fény volt: nem hasonlított sem a fénycsó fehér fényére, sem a villanyégő sárgás világára. Kékes fény volt, és betöltötte az egész szobát.

Klíma keze az imént gyorsabban járt, mint az esze, de most az utóbbi is nekilendült, és tudomására hozta, milyen indiszkrét dolgot művel, mikor bejelentkezés, sőt, felszólítás nélkül belép egy idegen szobába, ráadásul ilyen kései órán. Elszégyellte magát saját modortalanságán, kilépett a folyosóra, és gyorsan behúzta az ajtót maga mögött. Annnyira megzavarta azonban, amit odabent látott, hogy nem ment el, hanem megállt az ajtónál és próbálta kitálcálni a furcsa fény eredetét. Végül is arra jutott, hogy az amerikai talán meztelenül kvarcol odabent. Ám hirtelen kinyílt az ajtó és megjelent Bartleff. Nem volt meztelen, ugyanaz az öltöny volt rajta, melyet reggel is viselt. Rámosolygott a trombitásra.

— Örülök, hogy még benézett hozzám. Parancsoljon!

A trombitás kíváncsian lépett a szobába, de a helyiséget a mennyezetről függő egészen mindennapi csillár világította be.

— Autól tartok, hogy megzavartam.

— Á, dehogyan — felelte Bartleff, és az ablakra mutatott, abba az irányba, ahol a trombitás azt a kék sugárzást látta. — Ott üldögéltem, és gondolkodtam. Semmi több.

— Mikor beléptem — bocsássa meg, hogy csak úgy betörtem —, valami furcsa fényt láttam.

— Fényt? — Bartleff felnevetett. — Ne vegye úgy a lelkére azt a terheséget. Már hallucinál tőle.

folytatjuk

nevű kedves olvasóinkat

A Tünde Vörösmarty Mihály alkotása a tündér szöböl (Csongor és Tünde).

Védőszentje *Nympha*, Palermóban (Sicília) tisztelt, de semmiféle történeti vagy liturgikus forrásban nem említett vértanú szűz, aki 304 körül halt meg.

A Nap két: 3.51 órákor nyugszik: 19.35 órákor

A Hold két: 1.46 órákor nyugszik: 17.07 órákor

— Számítógépes tanfolyammal és nyelvtanulással egybekötött napközis tábort szerveznek június 12-24-ig Kaposvárott általános iskolások részére.

— Szent János utcára „keresztelték” el Pakson a Tolbuchin utcát. A névcsere a helyi lakosság kérése.

— Életmód — és jóga-tábort szervez a Paksi Művelődési Központ. Célja az egészséges életmód és táplálkozás ismereteinek elsajátítása. A tábort két turnusban június 12-18-ig és június 19-25-e között rendezik meg.

— Befejeződött az Aranypart nyaralótelep építése Sídókon. A 35 faház összesen 70 lakostállyal várja vendégeit.

— Júniustól minden szombaton 11 órákor a Tolna Megyei Könyvtár zeneműtárában a — „Ki nyer ma?” rádióműsorhoz hasonlóan — zenei fejtörőt tartanak. A játékhöz sikerült megnyerni a Hungaroton Magyar Hangfelmegyzártó Vállalat támogatását, így minden nyertes a Hungaroton hangfelvételei közül választhat. Az első zenés játék június 3-án lesz.

Nem a borral — nevével van baj

Szerdán a MÉM-ben ülést tartott az Országos Mezőgazdasági Fajta-minősítő Tanács, amely ezúttal is számos új növényfajta állami minősítését javasolta a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszternek. A Mezőgazdasági Minősítő Intézet és a kertészeti szakintézetek előterjesztése alapján várhatóan 56 magyar és 11 külföldi fajta kapja meg a zöld utat a köztermesztésre. Tizenhárom magyar és ugyanennyi külföldi fajta hivatalos termesztési engedélyét azzal vonták vissza: elavultak, már nem felelnek meg a mai követelményeknek. Az új fajták között nagy számban található kukorica, közöttük olyan, amely magyar-amerikai kooperációból „született”. Számos zöldségféle is gyarapítja a termelői választékot.

A névsort a MÉM hivatalos közlönyében teszik közzé.

Az ismert magyar borfajta, az Oporto nevét meg kell változtatni, mivel, mint kiderült, ez a név régóta védett és a hivatalos portugál szervek kérték a névhasználat visszavonását. Erre döntés született, jelenleg mire kereszteljük át. Egy javaslat a sok közül: Portugieser (ejtsd: Portugizer). Ezt a felvetést a minősítő intézet közölte a tálmányi hivattal, ahol vizsgálják, van-e akadálya a név felvételének, megeshet ugyanis, hogy hasonló elnevezéssel valahol már nyilvánítottan védett növényt, vagy éppen borfajtát.

Az Oporto ügyében várhatóan a bizottság következő ülésén születik döntés.

Lapunk telefonon érdeklődött az utóbbi névváltoztatás hatásáról Óhegyi Jánostól, a Pannonvin igazgatójától.

— Nem okoz-e többletkiadást az esetleges áttérés?

— Nem, mert Portugáliával több mint két éve megkötötték a márkanévvel érintő megegyezést, s 1987 tavasza óta tilos Oporto néven bort forgalmazni.

— Mi lesz helyette? Önök is a Portugieserre szavaztak?

— Nem, véleményünk szerint nemcsak magyarosabb, hanem talán jobb is a Kék-Oporto elnevezés, amely utal a szőlő színére, hamvasságára, ezért ezt címkézzük a palackokra.

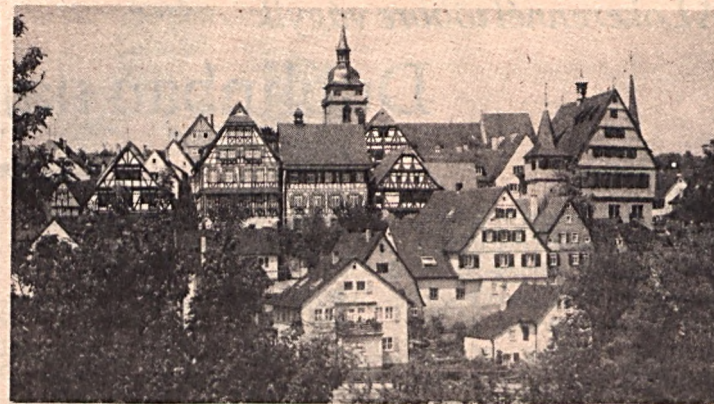
Valutaárfolyamok június 5-ig

penznem	vételi	eladási
	árf. 100 egys. ft-ban	
angol font	9562,42	10153,92
ausztrál dollár	4548,78	4830,14
belga frank	145,00	153,96
dán korona	779,54	827,76
finn márká	1366,67	1451,21
francia frank	896,78	952,26
görög drachma a/b	35,47	37,67
holland forint	2694,12	2860,76
ír font	8116,04	8618,06
japán yen (1000)	425,02	451,32
kanadai dollár	5056,63	5369,41
kuvaiti dinár	20534,58	21804,76
norvég korona	843,71	895,89
NSZK márká	3037,20	3225,06
olasz líra (1000)	41,96	44,56
osztrák schilling	431,48	458,16
portugál escudo	36,66	38,92
spanyol peseta	47,55	50,49
svájci frank	3473,29	3688,13
svéd korona	904,22	960,16
USA dollár	6100,82	6478,20
ecu (közös piac)	6314,24	6704,82
jugoszláv dinár	4,30	—
csekk (1000)/b	—	—
a) Vásárolható legmagasabb bankjegy-címlet: 1000-es	—	—
b) Bankközi és vállalati elszámolásoknál alkalmazható árfolyam:	—	—
görög drachma	36,53	36,61
jugoszláv dinár	4,42	—
csekk (1000)	—	—

Romániában

Megyésítenek...

Újra megyésítenek Romániában: Hargita megyét Bakauhoz, Kovászna megyét pedig Brassóhoz csatolják a közeljövőben. Mindkét megye lakosságának 85 százaléka magyar. A megyésítés során a nemzeti-ségi lakosság hátrányos helyzetbe kerül, mert hivatalos dolgait ezután csak román nyelven intézheti Bakauban vagy Brassóban. Az intézkedések is a lakosság nagyobb mérvű asszimilálódását szolgálják, és a terület rendezési terv részei.

A borok városai egymásra találtak

Bietigheim-Bissingen és Szekszárd

A Banen-Würtemberg tartományban lévő Bietigheim-Bissingen városában (képünk) járt az elmúlt napokban Szekszárd városának delegációja. A látogatás célja az volt, hogy a két hagyományos borvidék kapcsolatát szorosabbra fűzzék, testvérvárosi kapcsolatot deklaráljanak a közel hasonló lélekszámú települések között. A nagyszámú oda kitelepített révén, illetve Lothar Späth tartományi miniszterelnök sürgetésére és áldásával került hivatalos mederbe ez a törekvés. Így ténylegesen keretek között május 27-én írta alá a

testvérvárosi okmányt Manfred List főpolgármester és Kovács János tanácselnök.

A ceremónián — amelyen Szekszárd kőből készült címerét elhelyezték a városháza falán — részt vett Gustav Vabro tartományi államtitkár és Horváth István nagykövete is.

Az elsősorban kulturális és ifjúsági együttműködésre építő testvérvárosi kapcsolatot november elején Szekszárdon erősítik meg, amikor az NSZK-beli delegáció látogat Tolna megye székhelyére.

Fórum a halálbüntetésről

A Pécs-baranyai Értelmiségi Klub közös rendezvénye a Halálbüntetést Ellenzők Ligájával június 1-én, csütörtökön 18 órákor kezdődik. (Pécs, Várady A. u. 7/2.)

A halálbüntetésről szóló fórum résztvevői: dr. Földvári József egyetemi tanár, dr. Trem-

mel Flórián egyetemi docens, dr. Wiener Imre, az Állam- és Jogtudományi Intézet osztályvezetője.

Házigazda: dr. Kengyel Miklós egyetemi docens.

Ugyanott 20 órai kezdettel a Nagy Imre-perről tart előadást Litván György történész.

Régen mondták...

Minden társadalmi rendszer a visszaéléseknek, igazságtalanságoknak, korrupciónak, gyalázatnak és gaztetteknek csak meghatározott mértékét bírja elviselni. Ha ez a mérték betelt, a kazán szétrobban,

az épület alapjaiban megrendül és összeomlik: az intézmények, a városok, az államok és birodalmak romba dőlnek.

(Amiel)

Versek Dinnyés József zenéjére

DALAIM KÖNYVE

folytatás a 4. oldalról

— Ezzel is szeretnénk befolyásolni a könyvkiadást és -terjesztést. Politikai lényege pedig az, hogy a politikai szándék kultúrálisan fejeződjék ki. Ehhez kérjük a politikai pártok és szervezetek partneri segítségét.

A beszélgetést megköszönve, megkértem Dinnyés Józsefet, válasszon egy dalt olvasóinknak.

— Vári Fábián László, kárpátaljai költő versére írt dalomat szeretettel nyújtom át a DÁTUM olvasóinak:

Vári Fábián László ADY ALKONYA

Elhagy az árnyam, elmegyek. Csillag nincs velem.

E homályt át nem utheti, Megpihen szemem.

Sorsomhoz szabott sírú ágy A felnyegelt haza.

Testemnek tüzet csillapítsd, Tisza és Duna.

Az alkony bíbor színre vált. Hitem erősítem. A Pokol az, mely így üzen. Nem az Úristen. Kegyetlen szél kerekedik Holnap ilyenkor. Kidőlít serlegekből elfolyik Az úrasztali bor.

S ím, most e vers is meggyötör. Allig létezem. Áldani készül s visszahull Ólembre kezem... Írhatta volna magyarul Akárki fia, Parancsba kapván, hogy házat El kell hagynia.

Böröcz István

Rádió, televízió

Kossuth Rádió

8.20: Peres, poros iratok. 8.47: A világ legrosszabb lemezei. 8.30: Muzsikának szép a hangja. Buházi Zoltán népzenei emlékezete. 9.30: A külpolitikai rovat műsora. 10.05: Vándormotívumok az irodalomban: A reggel. Német G.Béla sorozata. 10.35: Labirintus. 10.50: Nóták. 11.24: Prózai-MK. 11.26: A parázna fakép. Franco Sarchetti novellái rádióra alkalmazva. 12.45: Válaszolunk hallgatóinknak. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.10: Válás után. Szomoróy Dezső novellája. 14.25: Zenei Tükör. 15.00: Szórol szóra. 16.00: Tízhat óra. 16.10: Tanár az én apám. Muzsika gyerekeknek. 16.20: Vedd át a dalt! Különkiadás. 17.00: Zenei operatársulatok. 17.25: Ipargazdák. 17.30: Beszélgetésünk zenéről. 17.50: Pezel-fúvósok. 18.00: Kritikusok fóruma. 19.15: Filmzene. 19.23: Egyesület, Gácsi Sándor összeállítás. 20.00: Király Ernő népdalfeldolgozásai. 20.25: Fejlődéstanulmány. Magyar Györggyel beszélget Sipos Júlia. 20.30: Tertium datur? — harmadik útkeresés a szegedi Bibó István Emlékkonferencián. 20.55: Turgenyev és a muzsika. Galamb György műsora. 21.45: Hajszálgyökerek. 22.00: Hírvilág. 22.30: Rádióhíd az Izraeli és a Magyar Rádió között. 22.50: Mindennapi dogmáink. 23.00: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek.

Petőfi Rádió

8.05: Népdalok. 8.20: A Szabó család. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.05—12.00: Napközben. 12.10: Fúvószena a Csehszlovák Néphadsereg Központi Zenekarának felvételeiből. 12.25: Utikalauz üdülőknek. 12.30: Énekeltem én: Tóth Gáboré. 12.47: Archívumunkból. 13.05: Nosztalgiahullám. 14.00: Lelátó. 14.30: Csurka Lászlónak hívják. 15.05: Néhány perc tudomány. 15.10: Operaságok. 15.45: Törvénykönyv. 16.00: Játék — tízezer forintért. 17.05: Fecsegő Recsegő. 17.30: Gordius. Magazin töprengőknek. 18.30: Slágerlista. 19.05: Sport. 19.10: Nótakedvelőknek. 20.20: A Poptarisznya dalai. 21.05: A Kattogó Kabaré különkiadása. 22.03: Az olasz dal ünnepe. 23.15: Tom Waits nagylemezei.

Bartók Rádió

9.08: Évszázadok kamarazenéjéből. 9.58: Goldmark: a-moll hegedűverseny. 10.35: Lassus kórusművek. 11.05: Pillanatkép. 11.10: Magyarán szólva. 11.25: A Budapesti Tavasz Fesztivál hangversenyeiből. 12.04: Weber: Abu Hasszán. Egyfelvonásos opera. 13.05: Igaz történet. Montesquieu regénye rádióra alkalmazva. 13.55: Luzerni Fesztivál 1988. 15.08: Magyarán szólva. 15.50: A Magyar Hangfelmegyzártó Vállalat díjnyertes lemezei. 17.00: Nyitnikék. 17.30: XX. századi magyar oratóriumok. 17.59: Brahms: C-dúr trió. 18.30: A Magyar Rádió román nyelvű nemzetiségi műsora Szegedről. 19.05: Rádióhangversenyekről. 19.35: Operakörök. 20.00: Fialatok a seregben. 20.30: Új lemezeinkből. 22.00: Napjaink zenéje.

TV 1

8.15: Mozgató. 8.25: Az emberi test. Angol rövidfilm. 8.30: Képzőművészet. 8.55: Az Országsházból jelentjük... Tudósítás az Országgyűlés májusi üléséről. 17.05: Hírek. 17.10: Pannon Krónika. A Pécsi Körzeti Stúdió híradó műsora. 17.20: Vijesti. Hírek szerbhorvát nyelven. A Pécsi Körzeti Stúdió híradó műsora. 17.25: Hármaskör. 18.10: Négy nap tévéműsora. 18.20: Műsorajánlat. 18.25: Zsinagógák. Amerikai ismeretterjesztő film. 18.55: Esti mese. Így jó. Finn animációs film. 19.05: Reklám. 19.10: Műsorajánlat. 19.15: Lottósorsolás. 19.20: Reklám. 19.25: Közlemények — Műsorajánlat. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Szomszédok. Teleregény. 20.35: Reklám. 20.40: Hírhatár. 21.30: Reklám. 21.30: Ökölvívó EB. Közvetítés Athénból, felvétellel. 22.35: Tv-tükör. 22.50: Képes nóták. 23.20: Híradó 3.

TV 2

17.00: Képzőművészet. 17.15: TV2. Benne: Reklám. Riportok. Időjárás. Zene. Tévétoma. 17.45: BUMM!!! Telefonos játék. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! Szupermagyi. Angol filmsorozat. 18.50: TV2. 19.00: A vadállat.

NDK tévéfilm. 19.57: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. Benne: Nézzé meg az ember! 21.30: A duzzasztógát. Szovjet dokumentumfilm. 22.00: Nézőpont. kb. 22.45: TV2. Napzárta.

Sky Channel

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. 11.30: Sky-krónika. 12.30: Gond-fórum. 13.00: Egy másik világ. 14.00: Landscape Channel. 14.50: Változó világ. 15.45: Szeretni. 16.15: The Lucy Show. 16.45: Pindurkák. Rajzfilmsorozat. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport. 01.30: Landscape Channel.

Super Channel

7.00: Hírek. 7.10: Időjárás-jelentés. 7.15: Üzleti hírek. 7.45: Hírek. 7.55: Időjárás-jelentés. 8.00: Egyveleg. 14.30: Brit ötvenes slágerlista. 15.30: Tracking. 16.30: Forró drót. 18.30: Nino Firetto zenés műsora. 19.30: Richard Diamond. Bűnügyi sorozat. 20.00: Mombasa felett. Amerikai film. 21.45: Világhíradó. 22.00: Várj, amíg anyád hazajön. Amerikai film. 00.00: Hírek, időjárás-jelentés, majd Egyveleg.

TV 5

16.05: Hírek. 16.10: Roland Garros teinvsorozat. 17.55: Hírek, időjárás. 18.00: Filmklub. 19.30: Csillag papiros. 20.00: Szívhez szóló muzsika. 21.20: Riportfilm sírablókról. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Időjárás-jelentés. 22.35: Hiányjelek. 23.45: Megrázkódtatás. 00.45: Műsorzárás.

SAT 1

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyel! 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: Tévébolt. 9.30: Műsorajánlat. 9.35: Niklaas a flandriai fiú. Japán rajzfilmsorozat. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Közkórház. Amerikai sorozat. 10.50: Egészségügyi tanácsadó. 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: Visszavágóhoz hozzád, otthon zöld mezője. Osztrák film. 13.00: Té-

vétdzsde. 14.00: Horoszkóp. 14.05: A vörös hajú Anna. Japán rajzfilmsorozat. 14.30: A Majmok. Amerikai vígjátéksorozat. 14.55: Az aranylövés. 15.05: Közkórház. Amerikai filmsorozat. 15.50: Főzési tanácsadó. 16.00: Tévébolt. 16.25: Az aranylövés. 16.35: Bonanza. Amerikai westernsorozat. 17.25: Tanácsok autósoknak. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorajánlat. 17.50: Sherlock Holmes és dr. Watson. Angol bűnügyi sorozat. 18.15: Taxi. Amerikai vígjátéksorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Lutri. Amerikai vígjátéksorozat. 20.25: Hírek. 20.30: Cagney és Lacey. Amerikai bűnügyi sorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Flori majd elrendezi. 23.10: Hírek, sport, időjárás. 23.20: Kulturális és gazdasági magazin. 23.50: Profik. Angol bűnügyi sorozat. 0.40—0.50: Műsorajánlat.

Jugoszláv televízió

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Sorozat gyermekeknek. 9.00: Iskolai program. 10.30: Hírek. 10.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották — Nézzék! 15.10: Hírek. 15.15: Mindig önközzel — éjszakai program — ism. 16.30: Magyar híradó. 17.15: Tv-napló I. 17.35: Sorozat gyermekeknek. 18.05: Számok és betűk — vetélkedő. 18.25: Filmsorozat. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Politikai magazin. 21.05: Szórakoztató műsor. 22.05: Tv-napló III. 22.35: Mindig önközzel — éjszakai program. 0.35: Hírek.

2. műsor: 17.40: Műsorismertetés. 17.45: Tv-naptár. 17.55: Hírek. 18.00: Dalmáciai körzeti program. 18.45: A nap műsora. 19.30: Tv-napló. 20.00: Szórakoztató program. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: A könyv ideje. 21.25: Művészeti est. 22.55: Műhold-program. 0.55: Időjárás.

A Sky Channel, Super Channel, SAT1 és a TV5 műsorát részletesen közli a Telehold

(KIVONAT)

Egy részvény névértéke 100.000,- Ft. Jegyzéskor a névérték 30%-a kötelezően befizetendő, de ennél nagyobb összeg, sőt a teljes névérték is befizethető.

A részvényjegyzés futamideje 1989. február 16-tól 1990. szeptember 30-ig tart. Ez időszakban az új részvényjegyző tulajdonosi jogait nem gyakorolhatja, de a befizetett összeg után a befizetéstől az alaptőkeemelésről véglegesen határozó közgyűlés napjáig (várhatóan 1990. október 1.) a magánrészvényeseket évi bruttó 17% kamat illeti meg.

Az új részvényes tulajdonosi jogait 1990. október 1-től gyakorolhatja. Ekkor kerül a birtokába az a bemutatóra szóló, forgatható értékpapír, amely évente osztalékra jogosítja, illetve a részvény várható árfolyamemelkedése nyereséget biztosít számára.

**új értékpapír · magánrészvény
· biztos befektetés ·
árfolyam-emelkedés · osztalék**

Könyvet szeretne?

Hamarosan megjelenik

Illés György: Piások, zugmérők, mámorkeresők

Kiadja: a Babits Kiadó, Szekszárd

* * *

révai nagylexikona révai nagylexikona révai nagylexikona

RÉVAI NAGYLEXIKONA

Az első két kötet ára: 917,- Ft/db.

Név:

Cím:

..... példányban

megrendelem

a Révai Nagylexikon kötetait az alábbi címen:

Babits Kiadó, Szekszárd, Pf.: 237

A megrendelés határideje: 1989. június 30.
Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

MEGRENDELÉS

Megrendelem a „Dátum” című napilapotpéldányban 1989.-tól. Vállalom, hogy az előfizetési díjat a nálam jelentkező postai kézbesítőnek kiegyenlítem

Név:

Lakcím:

A megrendelőlapot
kérjük az alábbi címre eljuttatni:

Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt.

Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.
7100

BÉRBEADÁS

AUTÓDARUK
FÖLDMUNKAGÉPEK
SZÁLLÍTÓESZKÖZÖK

tel.: 13—819

GÉPKÖLCSÖNZÉS

BETONKEVERŐK, KOMPRESSZOROK,
FELVONÓK, SZERELŐÁLLVÁNYOK,
VAKOLÓGÉPEK, SZÁLLÍTÓSZALAGOK,
TMK BÉRMUNKA

tel.: 26—233

GEMENC KIRÁNDULÓ KÖZPONT AJÁNLATA

Étterem: Várjuk Kedves Vendégeinket a Gemenci Kirándulóközpontban üzemelő Trófea Éttermünkben: Vadhúsokból készült kitűnő ételekkel, történelmi borvidékünk boraival, széles választékú üdítőitalokkal, kellemes környezettel.

**Lovasiskola: Lovastanfolyam kezdőknek
Pónilovaglás gyerekeknek
Tereplovaglás haladó lovasoknak
Erdel sétakocsikázás
Fogatok esküvőkre
Jelentkezni a Kirándulóközpontban lehet.**

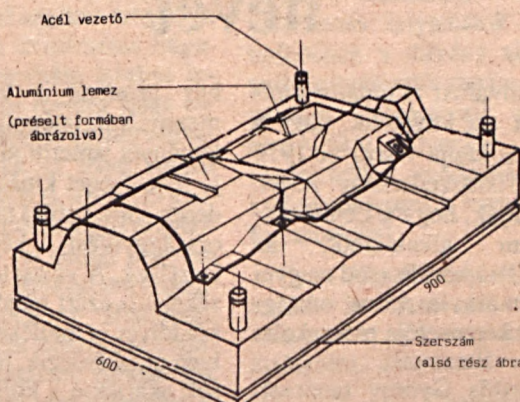
Cégünk 0,3—1,0 mm-es alumínium lemezből gyárt formarészeket, méretük 0,2—1,0 m² közötti. Szerszámkészítő kisüzemet, illetve vállalkozókat keresünk (modell-készítőt, kopírozásra modell-készítőt, szerszámkészítőt)

- sajtoló szerszám (alumíniumból és acélból a mellékelt ábra szerint)
- mélyhúzó szerszám (egy- vagy többlépcsős)
- kivágó szerszámok
- a sajtolt alkatrészeket méretre vágó szerszámok

gyártására.

A bélyeg és a matrica nyers darabjait cégünk biztosítja, igény szerint a szerszámok kialakításához segítséget nyújtunk, esetleg a szerszám készítéséhez modellt adunk.

Ajánlatokat a rendelkezésre álló géppark és a referenciák leírásával „Svájci cég” jellegre, a szerkesztőség címére kérjük.

Nyílt levél

Románia budapesti nagykövetének

Excellenciás úr!

Az önök országában az emberi jogok lábbal tiprásának már „hagyományai vannak”. A nemzetiségek elsovasztása érdekében újabb és újabb gazteteket követnek el. A jóérzésű emberek — nemzeti hovatartozástól függetlenül — elítélik Románia politikáját.

Legújabb módszerük, az erdélyi magyar, német, szerb és ukrán fiatalok öt évre történő óromániai deportálása, átgondolt részét képezi gyalázatos törekvéseiknek. 15-16 éves gyerekek kiszakítása a családi

kötélből, kényszerlakhely, kényszermunkahely kijelölése számukra, a legalapvetőbb emberi jogok megsértését jelenti.

Tiltakozunk és követeljük a kötelező repartíció azonnali visszavonását, valamint a már kitélepített fiatalok szabad munka- és lakóhelyválasztásának mielőbbi biztosítását!

Egyben felhívunk minden polgárt és szervezetet, politikai és nemzeti hovatartozástól függetlenül, hogy csatlakozzon tiltakozásunkhoz.

Tatai FIDESZ-csoport

Legyen vége az utósztalínista törvényalkotásnak

A Szociáldemokrata Ifjúsági Kör mély csalódottságának ad hangot, hogy a jelenlegi állami-gazdasági vezető réteg érdekeit szolgáló átalakulási törvényt és az ahhoz kapcsolódó törvénymódosításokat társadalmi vita nélkül elfogadta az Országgyűlés. Elkeserítő, hogy egyes vezető kormánytisztviselők gazdasági, jogi mezbe öltözött nagyképszerűsége, hihetetlen önbizalma ennyire megtévesztően tudott hatni a képviselőkre. Utólagosan is elutasítjuk azt a demagóg érvelést, hogy csupán technikai jellegű törvényekről van szó.

A Szociáldemokrata Ifjúsági Kör kiindulva abból a tulajdonfelfogásból, hogy az össznépi vagy állami tulajdon nem más mint 10 millió magyar állampolgár egyéni tőkerész tulajdonának összessége, tovább folytatja küzdelmét annak érdekében, hogy az össznépi vagy szétosztásánál az állampolgári egyenlőség szempontja is érvényesüljön. Véleményünk szerint, az állampolgároknak, vagyis a természetes személyeknek kell visszajuttatni az őket megillető tőkereszt értékpapír formájában (népi részvényes modell).

Izraeli palesztin-mérleg

Izraeli nyilvántartás szerint 472 palesztint öltek meg, tízezret sebeztek meg 1987. decembere, az Intifáda (a palesztin népfelkelés) kezdete óta. Izraeli sajtójelentések szerint Jichak Rabin, az ország védelmi minisztere kedden, a parlament védelmi és külügyi bizottságának együttes ülésén ismertette ezeket az adatokat.

A miniszter beszámolt róla, hogy a palesztin népfelkelés kitörése óta a megszálló hatóságok 35 ezer palesztint zártak börtönbe, illetve küldtek internálótáborba; jelenleg mintegy hétezeren vannak őrizetben. Rabin elismerte, hogy a palesztinok életszínvonalja az elmúlt másfél évben 40 százalékkal csökkent.

A Jeruzalem Post című, angol nyelvű izraeli napilap szerdai jelentése szerint a megszállt Ciszjordánia egyik izraeli településére, Arielle csak „vendégmunkás” feliratú, számozott névtáblákkal léphetnek be az ott dolgozó palesztinok.

Az izraeli parlament 24 képviselője szerdán élesen tiltakozott az intézkedés ellen, és a felelősök megbüntetését követelte.

Várható időjárás ma estig

Változóan, időnként erősen felhős lesz az ég, ismétlődő záporok, zivatarok alakulnak ki, néhol felhőszakadás, jégeső is előfordul. Általában élénk délnyugati, átmenetileg időnként erős északnyugati szél várható. Zivatarok idején viharos széllelkések is lehetnek. A legmagasabb nappali hőmérséklet 21 és 26 fok között alakul.

Moszkva

NKK-vita

Algirdas Brazauskának, a Litván KP KB elsőtitkárának elnökletével szerdán délelőtt folytatódott a Mihail Gorbacsov által kedden előterjesztett beszámoló vitája.

A küldöttek egyebek között meghallgatták az agrárküldöttek csoportjának felhívását. Ebből sugárzott az aggodalom amiatt, hogy a háború utáni békes építómunka 45. évében üresek a boltok, előtűnik hosszú sorok kígyóznak. Az emberek annak alapján ítélik meg a mezőgazdaságot, mi kerül az asz-

talra. A felhívás szerzői sürgetik, hogy a kongresszus fordítsa a gazdasági fejlődés irányát a falvak igényeinek kielégítése irányába. Ehhez a szükséges eszközök előteremthetők a gigantikus fejlesztési programok visszafogásával, az erőteljes urbanizációs folyamatok visszafogásával, az erőteljes urbanizációs folyamatok fékezésével. Elhangzott az a javaslat, hogy a Legfelsőbb Tanács keretében hozzanak létre egy olyan bizottságot, amely az agrárérdekeket védelmezné.

Ki ad kölcsön hárommilliót?

Már nem titok: komoly gondok vannak az augusztus 19-re és 20-ra tervezett budapesti Forma Grand Prix motorcsónak világbajnoki futamánál.

Moldován Tamás az IPV Francis C. Batta pedig a Worldwide Racing Promotion részéről tavaly október 13-án írt alá egy előszerződést. Aztán újabb tárgyalások következtek, de a külföldi partner a végleges megállapodást — sem aláírva, sem anélkül — a mai napig nem küldte vissza.

Ha nem kerül elő Batta úr, akkor minden annak a függvénye, hogy sikerül-e előteremteni akár hazai, akár külföldi forrásból a rendezéshez elengedhetetlenül szükséges 3 millió forintot — zárta mondandóját Pajor Ferenc.

Magyar események az osztrák sajtóban

Az MSZMP KB hétfői üléséről tájékoztatva szerdán több bécsi újság a párton belüli reformerök sikerének minősítette a testület által hozott döntéseket.

A Die Presse című független napilap jelentése címében is ezt emeli ki, szövegében pedig azt, hogy a tanácskozáson kikristályosodott a Pozsgay Imre államminiszter vezette reformszárny erősödése. Mint írja, az 1990-re esedékes pártkongresszus előrehozatala politikai megfigyelők szerint e szárny taktikai győzelmét jelenti. A Grósz Károly főtitkár körüli csoport az előrehozatalhoz való hozzájárulással, úgy tűnik, egyelőre elkerülte a Pozsgay által immár nem kizártnak tartott pártszakadást.

A népszerű bulvárlap, a Kurier jelentése a kongresszusról

hozott KB-döntést Grósz Károly vereségének tartja, mivel a főtitkár ellene volt a tanácskozás határidő előtti megtartásának. A Volksstimme, az Osztrák KP lapja — amely általában nem rokonszenvezik az MSZMP reformereivel — nyugati tudósítók véleményére hivatkozva megemlíti, hogy a főtitkárnak az utóbbi hetekben szemére vetették, hogy nem eléggé támogatja a reformot.

Több bécsi lap felhívja a figyelmet a KB-nak arra a határozatára, hogy a pártkongresszus alkalmából az MSZMP egész tagsága közvetlenül választhassa meg a főtitkárt. A Neue Arbeiter Zeitung, az osztrák szocialista párt újságja rámutat, hogy ez a módszer a kommunista pártok gyakorlatában pártatlan újdonságnak számít.

Az osztrák főváros sajtójában szerdán megjelent budapesti jelentések egy része kitér az Országgyűlés ülészakára is.

A Der Standard című független napilap a parlament elé terjesztett átalakulási törvény fő jelentőségét abban látja, hogy lehetővé teszi az eddigi állami üzemek magánvállalkozásokká változtatását.

Az ülészak napirendjén szereplő kormányzati csomagterv a bécsi újság szerint azért irányozza elő a költségvetési deficit legalább 40 milliárd forinttal való csökkentését, mert különben Magyarország elvesztené a Nemzetközi Valutaalappal való, a reformok folytatásához szükséges kontaktust.

Japán fesztivál lesz Magyarországon

Nagyszabású japán kulturális fesztivált rendez jövő év tavaszán Magyarországon a Japán-Magyar Baráti Társaság (JMBT). A tervekről a társaság ezévi közgyűlésén számoltak be Tokióban. Kono Johei, a kormányzó Liberális Demokrata Párt alsóházi képviselője, a társaság elnöke hangsúlyozta: a nagyszabású magyarországi változások közelebb hozzák egymáshoz a két országot és még szélesebb területen teszik lehetővé a két nép közötti együttműködést.

Az 1990. március 26-29. között megrendezendő fesztivált Budapesten és több vidéki nagyvárosban egyidejűleg tartják meg. A programban egyebek között szerepel egy mini-

szimpózium, amelyet a fővároson kívül Debrecenben, Győrben, Pécsen és Kecskeméten szerveznek. Több kórus egyesítésével 400 fős énekhar lép fel. A magyar közönség megismerkedhet majd a hagyományos japán zenével, továbbá rajzfilmfesztivál és no-színházi bemutató egészíti ki a kulturális programokat. Divatbemutató, a Tojamai Bungeiza színtársulat fellépése, valamint fanyomatkiállítás teszi teljessé a távolkeleti szigetország kulturális életébe bepillantást nyújtó fesztivált. A társaság közgyűlésén erőteljesen vetődött fel az igény testvérvárosi kapcsolatok létesítésére, továbbá nyelvtanfolyamok kölcsönös támogatására is.

Visszakövetelik Leninváros régi nevét

Leninvárosi alternatív szervezetek azt követelik, hogy a település kapja vissza az 1970 előtti Tiszszederkény nevet. Azt állítják, hogy a Lenin centenáriumi alkalmából, az MSZMP akkori Borsod megyei első titkára, a város országgyűlési képviselője erőszakolta ki a névváltoztatást.

Hegedűs György tanácselnök elmondta: fontolóra veszik, hogy kérvényezzék az eredeti név visszaállítását, eh-

hez azonban a város valamennyi választópolgárának véleményét ismerni akarják. Erre jó lehetőséget kínálnak a rövidesen sorra kerülő tanácsügyi és országgyűlési képviselőválasztások. A választói névjegyzékekhez ezért majd egy külön kérdőívet is mellékelnek, amelyen megkérdézik, hogy a lakosok akarják-e a korábbi városnevet. Így tulajdonképpen népszavazás dönthet majd az ősi városnév visszaállításáról.

Pozsgay Imre tárgyalásairól

Támogatás a politikai pártoknak

Pozsgay Imre államminiszter, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja bonni látogatásának, tárgyalásainak befejeztével — Hamburgba való szerdai továbbutazása előtt — tájékoztatta az MTI tudósítóját jelenlegi NSZK-beli útjának céljáról, eddigi eredményeiről.

Elmondta, hogy jó fél évvel ezelőtt hívta meg a CDU-hoz közel álló, befolyásos Konrad Adenauer-alapítvány egy olyan tanácskozássra, amelynek központi témája a középkelet-európai, különösképpen a lengyel, a magyar és a csehszlovák reformhelyzet kérdésének megvitatása volt, természetesen az érintett országok szakmai képviselőinek jelenlétében. De rajtuk kívül a világ minden más részéből is érkeztek ide politológusok, közgazdászok, társadalomtudósok.

Ez volt a közvetlen indíték — mondotta —, erre vállaltam már akkor kötelezettséget, s ezzel kapcsolatos össze egy nyugat-berlini meghívást, amely az Európai Akadémia a 25. évfordulója alkalmából, valamint egy hamburgi meghívást, amely az ottani Katolikus Akadémiáról érkezett. Mindez együtt — ez meggyőződésem — már önmagában is jószolgálati út Magyarországra. Igyekeztem hitem szerint hiteles

beszámolót adni arról, ami Magyarországon zajlik, és támogatást szerezni a magyarországi reformokhoz, meggyőzve a résztvevőket arról, hogy ennek a reformkísérletnek a jelentősége túlmutat Magyarországot határain, érinti az európai együttműködést, az európai távlatokat, sőt az európai biztonságot is.

Fél év telt el legutóbbi NSZK-beli látogatása óta, azóta Magyarországon mélyreható változások mentek végbe. Hogyan ítélik meg itt országunk jelenlegi helyzetét?

— Azok, akikkel tárgyaltam, kivétel nélkül pozitívan és támogatási szándékkal szóltak a magyarországi fejleményekről. Helmut Kohl szövetségi kancellár külön is kiemelte a magyar kísérlet jelentőségét és azt a lenyűgöző fordulatot, ami a magyar politikai életben végbement, és ami csodálattal tölti el a demokráciáért felelősséget érző világot. A különböző európai szervezetek — nem kis mértékben éppen az NSZK kezdeményezései nyomán — felismerték a magyar reformvilágpolitikai jelentőségét és az érte való felelősséget is. Ezért támogatást ígérték gazdasági, politikai és kulturális politikai tekintetben egyaránt.

Ezen kívül a különböző pártok vezetői partnerséget ajánlottak fel a Magyarországon kibontakozó pártok számára. Ebben nemcsak a tapasztalatátadás, hanem a nemzetközi együttműködés kiterjesztésének szándéka is megnyilvánul. Vagyis az NSZK politikai erői hajlandók a magyar politikai pártoknak segíteni abban, hogy kijussanak a nemzetközi szintre, és ott tudást, információt szerezzenek. Ugyanakkor mindenütt nagyon nagy körültekintéssel kerültk azt, hogy ez valamilyen módon a magyar belügyekbe való beavatkozásként tűnjék fel. Csak olyan mértékben és oly módon kerülhet erre sor, amennyire magyar állampolgárok vagy magyar politikai szervezetek ezt igénylik.

Úgy hiszem, hogy az MSZMP-t ez nem zavarná, ellenkezőleg, már ő maga sem kíván úgy működni, mint egy monopolisztikus hatalmat gyakorló és monolitikus párt, mert különben nem illeszkedik bele az új magyarországi társadalmi viszonyokba. Ezért megosztanivalója neki van. Kezdeményezést tőle vár a magyar társadalom ilyen tekintetben. És minden, pártoknak és politikai mozgalmaknak szóló támogatást tudomásul vesz, ami társa-

dalmi vagy pártszervektől és nem kormányoktól jön. Ha ugyanakkor az MSZMP természetes és szerves kapcsolatban marad kommunista testvérpártjaival, de az európai szociáldemokráciával is, az új pártok megjelenése ezt a viszonyt nem boríthatja fel. Erről szót ejtetünk a Hans-Jochen Vogel SPD-elnökkel folytatott tanácskozáson is.

Az országgyűlés jelenleg tárgyal a nagymarosi építkezés sorsáról. Hogyan ítélik meg az NSZK fővárosában a nagyberuházás esetleges leállítását?

— A nyugatnémet közvélemény és a pártok többsége is helyesli a kormány bátorságát, döntését, hogy felfüggesztette a nagymarosi építkezést.

Miként érinti kétoldalú gazdasági kapcsolataink alakulását mostani tárgyalássorozat?

— Úgy hiszem, hogy a gazdasági együttműködési készségen, a kapcsolatokon nagyot lendített ez a látogatás. Hasznát bezsebelni az az ország tudja, amely felkészült az ilyen eredmények befogadására. Ez viszont már nem az államminiszteren és a politikuson múlik, hanem azokon, akiknek az a dolga, hogy gazdaságilag feldolgozzák az ilyen kapcsolatokat értékét és jelentőségét.